

Rapport 2019/34 | For Drammen kommune

IDEAS2EVIDENCE

AKS inkluderer og gir læringsutbytte

Tredje helårsevaluering av Aktivitetsskolen i Drammen

Ingeborg Rasmussen m.fl

Dokumentdetaljer

Tittel	AKS inkluderer og gir læringsutbytte
Rapportnummer	2019/34
ISBN	978-82-8126-430-4
Forfattere	Ingeborg Rasmussen m. flere
Prosjektleder	Ingeborg Rasmussen
Kvalitetssikrer	Steinar Strøm
Oppdragsgiver	Drammen kommune
Dato for ferdigstilling	20.desember 2019
Tilgjengelighet	Offentlig
Nøkkelord	Følgeevaluering, aktivitetsskole, SFO, læring. Integrering, sosial utjevning

Om Vista Analyse

Vista Analyse AS er et samfunnsfaglig analyseselskap med hovedvekt på økonomisk forskning, utredning, evaluering og rådgivning. Vi utfører oppdrag med høy faglig kvalitet, uavhengighet og integritet. Våre sentrale temaområder omfatter klima, energi, samferdsel, næringsutvikling, byutvikling og velferd. Vista Analyse var vinner av vurderingsprisen i 2018.

Våre medarbeidere har meget høy akademisk kompetanse og bred erfaring innenfor konsulentvirksomhet. Ved behov benytter vi et velutviklet nettverk med selskaper og ressurspersoner nasjonalt og internasjonalt. Selskapet er i sin helhet eiet av medarbeiderne. Vista Analyse vant vurderingsprisen i 2018.

Forord

Vista Analyse og ideas2evidence, leverer med denne rapporten den tredje helårsevalueringen av prøveprosjektet; *Aktivitetsskolen i Drammen Kommune*. I denne devalueringen rapporteres hovedfunnene fra den tredje og siste brukerundersøkelsen som er gjennomført blant foresatte til barn i fra 1. til 4.klassetrinn Drammen. Evalueringen er gjennomført på oppdrag fra Drammen kommune. Resultatene ble presentert for bystyrekomite for oppvekst og utdanning 4.juni 2019. Foreliggende rapport er en revidert versjon av en tidligere rapport, datert 21.august 2019.

Vi retter en stor takk til foresatte som har deltatt i spørreundersøkelsen. Deres svar er helt sentrale i evalueringen. I tillegg ønsker vi å takke skolene for deres oppfølging av spørreundersøkelsen.

Vi takker vår oppdragsgiver for et spennende oppdrag og godt samarbeid, og ser fram til sluttevalueringen.

Ingeborg Rasmussen
Prosjektleder/partner
Vista Analyse AS

Innhold

Sammendrag og konklusjoner	7
1 Innledning	9
2 Måloppnåelse	10
2.1 Seks nye skoler i tillegg til Fjell og Brandengen	10
2.2 Informasjon om AKS/SFO	10
2.3 Økt faglig læringsutbytte	17
2.4 Motvirke sosiale forskjeller	29
2.5 Bedre integrering	30
2.6 «Myke» indikatorer på integrering	31
2.7 Trivsel og foresattes tilfredshet med ulike tiltak	32
2.8 Oppsummering	33
Referanser	34
Vedlegg	35
A Vedlegg Brukerundersøkelse til foresatte	35
B Responsrate og frafall	42
C Vedlegg: Tiltaksskoler og kontrollskoler	43
Figurer	
Figur 2.1 Hvordan fikk foresatte til de som deltar på SFO/AKS informasjon om tilbudet	11
Figur 2.2 Hvordan fikk foresatte til de som deltar på SFO/AKS informasjon om tilbudet, fordelt på skoler.....	12
Figur 2.3 Hvorfor går barnet på SFO/AKS. Trinn 1-4, våren 2019.....	13
Figur 2.4 Hvorfor går ikke barnet på SFO/AKS?	15
Figur 2.5 Hva skal til for at dere vurderer å benytte SFO/AKS?	16
Figur 2.6 Andel foresatte med barn i AKS og SFO som svarer at barnet lærer å snakke/utrykke seg (på norsk) og lærer å skrive (på norsk).....	19
Figur 2.7 Andel foresatte med barn i AKS og SFO som svarer at barnet lærer å snakke/utrykke seg (på norsk) og lærer å skrive (på norsk), 2. og 3.trinn.....	20
Figur 2.8 Andel foresatte med barn på AKS/SFO som har krysset av «høre på lydbok» og «lese» på spørsmål om barnet fått nye interesser, eller blitt mer interessert i et utvalg aktiviteter av å gå på SFO/AKS.	20
Figur 2.9 Hvor enig eller uenig er du i at de voksne snakker godt norsk?.....	21
Figur 2.10 Andelen foresatte med barn i AKS og SFO som mener at barnet er blitt (mer) interessert i idrett og fysisk aktivitet (trinn 1-4).....	22
Figur 2.11 Andelen foresatte med barn i AKS og SFO som mener at barnet har blitt (mer) interessert i og/eller lært seg mer innen musikk, dans, teater og kunst og håndverk.....	23
Figur 2.12 Hvor enig er du i at det er nok variasjon i aktivitetene?.....	25
Figur 2.13 Har du inntrykk av at barnet lærer noe på SFO/AKS? Du kan krysse av flere alternativer. Andeler av antall respondenter som har krysset av på alternativene.	26

Figur 2.14	Hvor enig er du i at det er sammenheng mellom det barna lærer på skolen og aktivitetene på SFO/AKS?	27
Figur 2.15	Hvor enig er du i at de voksne tar hensyn til at barna kan ha ulike behov?	29
Figur 2.16	Hvor enig eller uenig er du i påstanden: Alt i alt er jeg/vi fornøyde med SFO/AKS. 1.-4. klasse.....	32

Tabeller

Tabell 1.1	Inntektsgrenser for gratis plass, AKS og SFO	9
Tabell 2.1	Innfasing av skolene (farget felt markerer AKS-skoler)	10

Sammendrag og konklusjoner

Den tredje helårsevalueringen av innføring av aktivitetsskole (AKS) i Drammen, bekrefter funnene fra de to foregående helårsevalueringen. Tiltaket bidrar til økt deltagelse fra lavinntekts- og innvandrergrupper. Foresatte gir uttrykk for at AKS gir et større læringsutbytte enn SFO, og er gjennomgående mer tilfreds med AKS-tilbudet enn med SFO-tilbudet. Sammenliknet med de to foregående evalueringene tenderer årets evaluering mot en litt svakere måloppnåelse enn de to første devalueringene. Dette indikerer at implementeringen av flere skoler til en viss grad kan ha gått på bekostning av oppfølgingen av hver enkelt skole. Året nye AKS-skoler viser likevel en signifikant framgang fra fjorårets undersøkelse.

Økt læringsutbytte, men nedgang fra de to foregående årene med AKS

Det er en større andel foresatte ved AKS enn ved SFO som mener at deltagelse gir et positivt læringsutbytte, og da spesielt på målområdene språkferdigheter, digital kompetanse og matematikk. Vi finner at foresatte med innvandrerbakgrunn og lavinntektsgrupper i større grad enn øvrige foresatte, mener at barnet har læringsutbytte av deltagelse. Vi konkluderer med at tiltakene som er iverksatt så langt, gjennomgående synes å gi effekt på målområdene. Årets evaluering bekrefter fjorårets funn der det ble gitt et varsku om at ambisjonsnivået for AKS kan kreve en større, og kanskje mer dedikert ressursinnsats enn det som har vært tilfelle i det tredje året i innfasingen av AKS. Effekten for læringsutbytte rapportert fra de foresatte, var størst det første året da det kun var første klasse på to skoler som hadde tilbud om AKS. Dette gjorde det mulig med en svært tett oppfølging fra kommunens side, samtidig som de to første skolene fikk muligheter til å fase inn AKS over to år. I det tredje året har seks nye skoler gått fra SFO til AKS, der AKS er innført samtidig for første til fjerde trinn. Det er derfor rimelig at skolene trenger noe mer tid på omstillingen.

Foresatte etterlyser leksehjelp og mer fysisk aktivitet

Foresatte etterlyser leksehjelp. Etterspørselen etter leksehjelp, og misnøye med mangel på sådan, bekrefter funnene fra fjorårets undersøkelse om at dette er viktig for en stor gruppe foresatte. Det er særlig foresatte med innvandrerbakgrunn og lavinntektsgrupper som etterspør leksehjelp. Mer fysisk aktivitet etterspørres av en stor gruppe foresatte. Årets undersøkelse skårer dårligere på idrett og fysisk aktivitet enn de to tidligere brukerundersøkelsene. Dette kan forklare hvorfor en større andel foresatte har etterlyst mer fysisk aktivitet i årets undersøkelse enn ved tidligere undersøkelser.

Tiltakene virker i riktig retning, men det bør vurderes om ressursinnsatsen er tilstrekkelig

Årets evaluering bekrefter endringsteorien bak AKS. Tiltakene som er innført virker i riktig retning og bidrar til endring. Med ambisiøse mål kan det likevel kreves en større ressursinnsats, ytterligere kompetanseheving blant de ansatte, og en videreutvikling av innholdet i tilbudet for å realisere samtlige mål som er satt for AKS. Årets devaluering bekrefter at målrettet innsats og dedikerte ressurser er nødvendig for å realisere de ambisiøse målene som er satt for kvalitetsplanen «Læringsløp Drammen - Å lykkes i hele læringsløpet».

1 Innledning

Drammen kommunen har utarbeidet en overordnet plan for kvalitetsutvikling i barnehage, skole og oppvekst: «*Læringsløp Drammen - Å lykkes i hele læringsløpet*». Kvalitetsplanen er retningsgivende for alt arbeid innenfor barnehage, skole og oppvekst i perioden 2016-2020.

Visjonen for læringsløpet er:

“ Et læringsløp der hvert enkelt barn oppfyller sitt fulle faglige potensial, og blir et trygt, aktivt og selvstendig menneske

Kvalitetsplanen er ambisiøs, kunnskapsbasert og godt forankret. Ansatte i barnehager og skoler har vært aktive i arbeidet med å identifisere utfordringer, hva som fungerer bra, og har kommet med forslag til innhold og tiltak for en positiv videreutvikling frem mot 2020.

Aktivitetsskolen (AKS) er ett av fire forsterkningstiltak for å nå kvalitetsplanens overordnede mål.

Vista Analyse, i samarbeid med ideas2evidence, har fått i oppdrag å evaluere innføringen av AKS. Evalueringen er lagt opp som en følgeevaluering der de ulike trinnene i implementeringsfasen følges og evalueres år for år. Mandatet for evalueringen er å besvare om prøveprosjektet når de fastsatte målene.

I denne rapporten rapporteres resultatene fra det tredje året i forsøket. Delevalueringen er avgrenset til en brukerundersøkelse blant foresatte ved AKS/SFO. Brukerundersøkelsen er gjennomført for tredje år på rad, og resultatene er således sammenliknbare med funnene fra de to foregående delevalueringene. Resultatene fra de to foregående delevalueringene foreligger i egne rapporter fra Vista Analyse. Vi viser til Vista Analyse 2018/29; *Forsiktig på vei mot bedre integrering og sosial utjevning* der det redegjøres for forsøkets programteori, bakgrunn og mål.

Siste delrapport fra innføringen av AKS vil også inkludere en samlet evaluering av hele forsøksperioden.

En viktig parameter for deltagelse i AKS/SFO handler om pris. Drammen kommune tilbyr gratisplass for lavinntektsgrupper. Inntektsgrensene for de tre første årene er vist i følgende tabell:

Tabell 1.1 Inntektsgrenser for gratisplass, AKS og SFO

Inntektsgrenser for gratisplass	Fra og med
Kr. 428.000,-	1. august 2017 (for både AKS og SFO)
Kr. 450.000,-	1. januar 2018 (for både AKS og SFO)
Kr. 462.000,-	1. august 2018 (for både AKS og SFO)

Øvrige kostnader og ressursbruk som følge av innføring av AKS vil bli gjennomgått i sluttevalueringen.

2 Måloppnåelse

Evalueringen av måloppnåelse er rettet mot deltagelse og de fire områdene for læring som barna møter: Språklige AKS, Aktive AKS, Utforskende AKS og Sosiale AKS. Vi finner ikke noen vesentlige endringer i deltagelse fra forrige devaluering, med unntak av et par skoler der datamaterialet viser 100 prosent deltagelse for enkelte klassetrinn. Vi har fått bekreftet at dette ikke er riktig, men har ikke fått korrigerende data. En gjennomgang av utviklingen i deltagelse gjennom piloteringsperioden vil bli gitt i sluttevalueringen.

Videre i denne devalueringen retter vi oss mot hovedfunnene fra den tredje brukerundersøkelsen, skoleåret 2018/2019. Der det er relevant, sammenlikner vi med resultatene fra de to første undersøkelsene.

2.1 Seks nye skoler i tillegg til Fjell og Brandengen

Fjell og Brandengen ble valgt ut som de første skolene for implementering av AKS. Skolene ble valgt ut fordi de ligger i områder med store levekårsutfordringer, og fordi SFO-deltagelsen var lav, med særlig lav deltagelse ved Fjell skole. Fjell skole dekker drabantbyen Fjell. Utdanningsnivået blant befolkningen er generelt lavt (Høydahl, 2014). Brandengen er en sentrumsskole og dekker fire levekårsområder. Lavekårsundersøkelsen viser at det er store sosioøkonomiske forskjeller ved Brandengen. Skolene hadde dermed forskjellige utgangspunkt og utfordringer før AKS ble innført.

AKS ble innført for første klasse ved Fjell og Brandengen for skoleåret 2016/2017, og for samtlige småskoletrinn (1.-4.) for skoleåret 2017/2018. Fra skoleåret 2018-2019 har Åssiden, Aronsløkka, Øren, Bragenes Gulsbogen og Rødskog innført AKS for samtlige småskoletrinn (jf. Tabell 2.1).

De øvrige skolene i Drammen har fortsatt med et SFO-tilbud. SFO-tilbudet er i utgangspunktet ikke endret som følge av innføringen av AKS. Det kan likevel ikke utelukkes at det er noen læringseffekter fra AKS til SFO, der SFO-tilbudet tar etter AKS på områder der AKS kommer bedre ut enn SFO i brukerundersøkelsene som gjennomføres gjennom implementeringsperioden. SFO-skolene fungerer som kontrollskoler for AKS. I tillegg gir datamaterialet muligheter til å vurdere skolenes utvikling over tid – fra SFO til AKS.

Tabell 2.1 Innfasing av skolene (farget felt markerer AKS-skoler)

Skoler	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
1.klasse Fjell og Brandengen				
2.-4. klasse Fjell og Brandengen				
1.-4.klasse Åssiden, Aronsløkka, Øren, Bragenes, Gulsbogen, Rødskog				
1.-4.klasse Konnerud, Vestbygda, Hallermo, Danvik, Åskollen, Skoger, Frydenhaug				

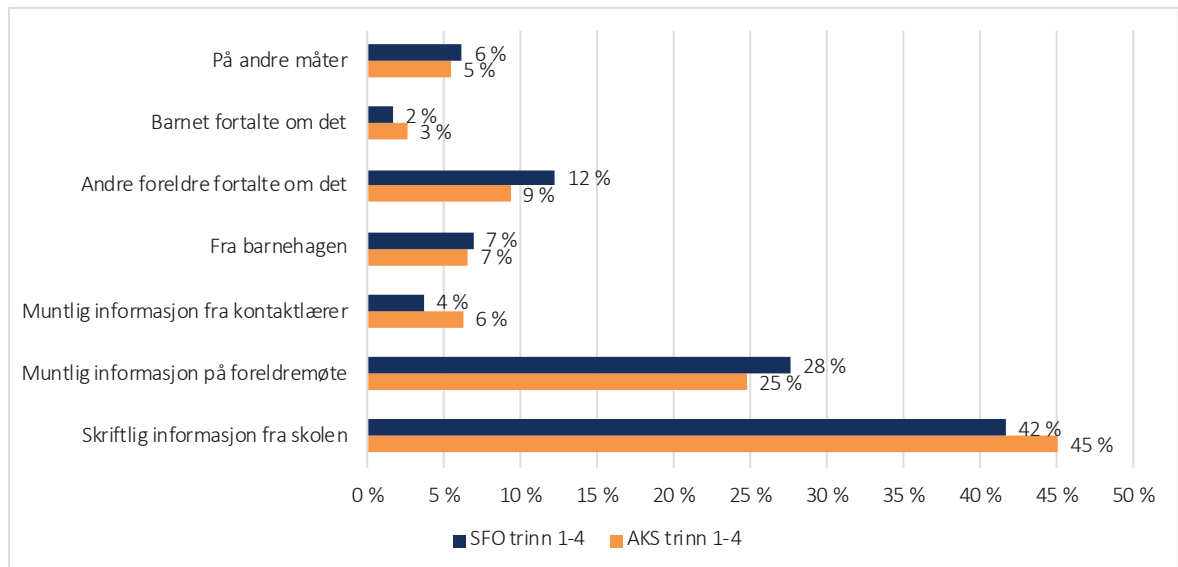
Den røde firkanten i figuren illustrerer hvilken periode denne devalueringen retter seg mot.

2.2 Informasjon om AKS/SFO

En forutsetning for deltagelse på et tilbud er at målgruppen er kjent med tilbudet. Vi har spurt foresatte til barn som deltar på SFO/AKS om hvordan de fikk informasjon om SFO/AKS, og vi har spurt foresatte til barn som ikke deltar om de er informert om tilbudet, og hvordan de i tilfelle er informert.

Figur 2.1 viser hvordan foresatte til barn som deltar på SFO/AKS, og som har besvart spørreundersøkelsen, har fått informasjon om tilbudet. Det var mulig å krysse av flere svaralternativer.

Figur 2.1 Hvordan fikk foresatte til de som deltar på SFO/AKS informasjon om tilbudet

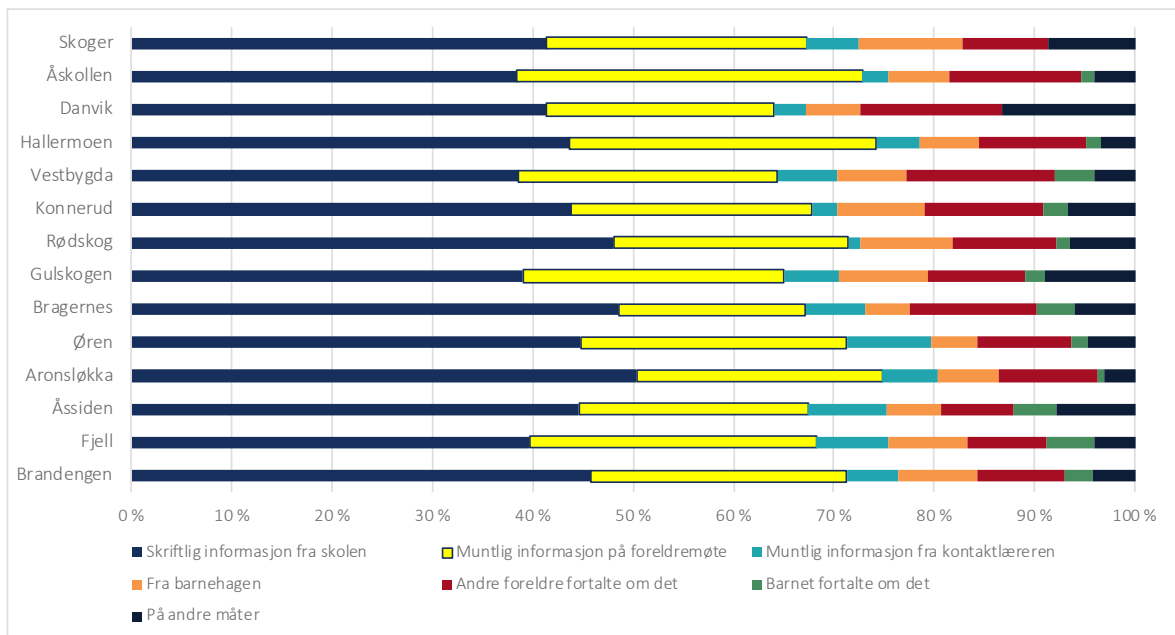

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Av de som ikke har barn på SFO/AKS er det mellom 4 og 27 prosent som oppgir at de ikke har fått informasjon om SFO/AKS. Dette er på om lag samme nivå som ved fjorårets undersøkelse. Totalt er det 11 prosent av de som ikke har barn på AKS/SFO som oppgir at de ikke har fått informasjon om tilbudet. Det er store variasjoner på tvers av skolene, det er også få respondenter i denne gruppen, men svarene indikerer likevel at enkelte skoler har et forbedringspotensial med hensyn til å få informert de foresatte.

Figur 2.2 viser hvordan svaralternativene for de som benytter seg av SFO/AKS fordeler seg på de ulike skolene på spørsmål om hvordan de foresatte fikk informasjon om tilbudet. Det var som nevnt mulig å spesifisere andre måter enn de oppgitte svaralternativene. I fritekstsvarerne oppgis kommunens nettside som en viktig kilde, dernest kommer eldre søsken som den mest brukt informasjonskilden i kategorien «på andre måter». Barnet selv har i de to foregående undersøkelsene vært oppgitt som en viktig kilde til informasjon, men i årets undersøkelser er det andre informasjonskilder som dominerer.

Figur 2.2 Hvordan fikk foresatte til de som deltar på SFO/AKS informasjon om tilbudet, fordelt på skoler

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Årets undersøkelse bekrefter at informasjon om tilbudet i store trekk når målgruppen. Blant foresatte som ikke benytter seg av tilbudet, er det fremdeles noen som oppgir at de ikke har fått informasjon om tilbudet. Vi finner ingen sammenheng mellom hva de foresatte svarer om informasjonskilde, og hvor stor andel av de foresatte som oppgir at de ikke har fått informasjon om tilbudet. Dette trekker i retning av at det ikke er én måte å informere på som er best, men at det er hensiktsmessig å bruke flere kanaler for å nå flest mulig foresatte.

2.2.1 Hvorfor går barnet på SFO/AKS?

Vi har spurt foresatte om hvorfor barnet deres går på SFO/AKS. De har krysset av på det alternativet som beskriver grunnen best. Ved tiltaksskolene har 458 foresatte svart, mens ved kontrollskolene har 279 foresatte besvart dette spørsmålet i 2019-undersøkelsen. Det er en klar overvekt av respondenter med barn i første eller andre klasse (79 prosent).

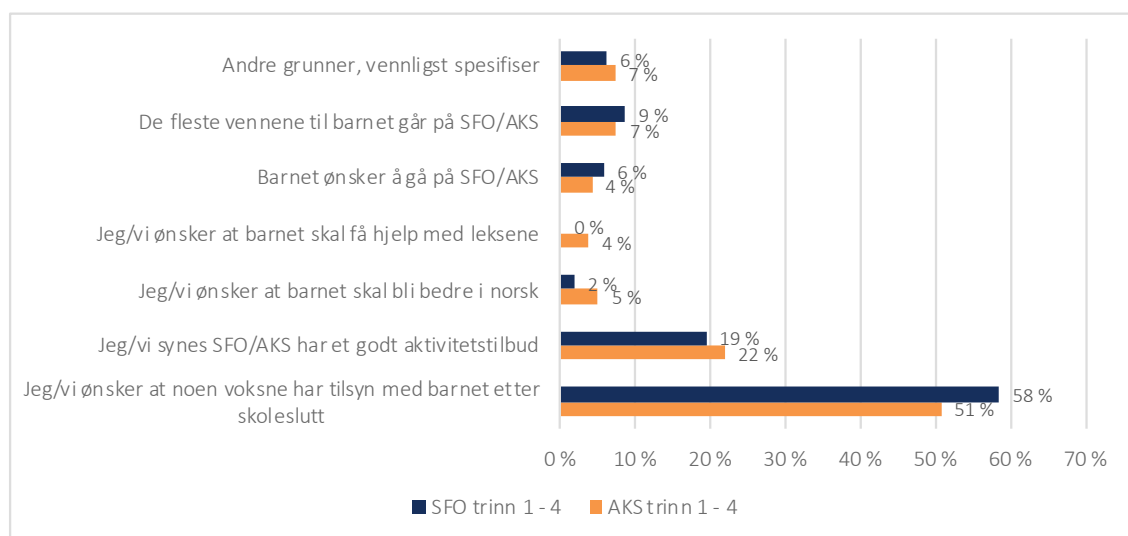
Den første devalueringen viste at rundt 66 prosent av foresatte med barn ved kontrollklassene og –skolene svarte at de valgte SFO fordi de ønsket at barnet skulle ha tilsyn før eller etter skoleslutt. Andelen foresatte med barn i AKS som oppgav behov for tilsyn som hovedgrunn, var på 46 prosent. Svaret indikerte at en større andel *valgte å ha barna på AKS, selv om de ikke hadde behov for tilsyn* enn det som var tilfelle for SFO. En mulig forklaringsfaktor bak dette funnet kan være at AKS ble oppfattet som et bedre tilbud enn SFO. Denne forklaringen støttes av at 32 prosent i 2017-undersøkelsen svarte at de synes AKS hadde et godt aktivitetstilbud, mot 11 prosent ved SFO.

Undersøkelsen fra den andre devaluering, gjennomført våren 2018, viste at 35 prosent av foresatte med barn i AKS mente at AKS hadde et godt tilbud, mens tilsvarende andel for SFO var på 11 prosent. I årets undersøkelse er det 22 prosent med barn i AKS og 19 prosent med barn i SFO som oppgir et godt tilbud som den viktigste årsaken til at barnet deltar i AKS/SFO. AKS- og SFO-skolene er dermed

blitt likere. Dette kan ha to forklaringer; i) flere av de tidligere SFO-skolene har innført AKS i 2018-19, ii) SFO-skolene har utviklet tilbudet slik at det i større grad enn tidligere samsvarer med de foresattes forventninger. Det siste er et funn fra denne evalueringen. Det er likevel verdt å merke seg at andelen som oppgir at de ønsker at noen voksne har tilsyn med barnet etter skolestart som hovedgrunn til deltagelse, har økt. Det er stor variasjon mellom skolene mht hva som oppgis som hovedgrunn. For AKS-skolene varierer andelen som svarer behov for tilsyn mellom 38 og 68 prosent, mot 45 og 70 prosent for SFO-skolene.

Variasjonen mellom skolene er større enn mellom gruppene AKS og SFO. Det er en tendens i datamaterialet i retning av at foresatte som har en hjemmeværende voksen eller ikke har behov for tilsyn, er mer tilbøyelige til å oppgi *godt tilbud* som viktigste årsak til deltagelse. Dette gjelder spesielt for foresatte med en inntekt som utløser friplass.

Figur 2.3 Hvorfor går barnet på SFO/AKS. Trinn 1-4, våren 2019

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Spørsmålet gav muligheter til å utdype svaret eller komme med andre begrunnelser for deltagelse i SFO/AKS. De aller fleste fritekstsvarerne utdype begrunnelsen for tilsyn med at det ikke er voksne hjemme som følge av at de(n) foresatte studerer eller er i arbeid. Flere oppgir sosialisering, muligheter til å leke med andre barn og bygge nettverk, som viktige grunner, i tillegg til behov for tilsyn. Hjelp til lekser og idrettsaktiviteter er andre hensyn som oppgis i frisvarene. Det er ikke noen systematiske forskjeller mellom AKS- og SFO-foresattes svar i fritekstsvarerne.

Leksehjelp oppgis som viktig i fritekstsvar

Fritekstsvarene i 2018-undersøkelsen viste at en stor andel foresatte oppgav leksehjelp som den viktigste grunnen til at barnet gikk på SFO, men hevdet samtidig at det ikke ble gitt leksehjelp, og at de derfor ønsket å ta barnet ut av SFO. Leksehjelp var også det temaet som flest henvendte seg per telefon og/eller epost om mens undersøkelsen pågikk. Dette gjelder både 2018- og 2019-undersøkelsen. Leksehjelp framstår dermed som svært viktig for enkelte grupper foresatte. Det er først og fremst foresatte med fremmedspråklig bakgrunn som ønsker leksehjelp. Det gis uttrykk for at de selv ikke er i stand til å gi den støtten de mener barna trenger, og at de derfor ønsker at leksene følges opp av AKS/SFO. Andre argumenterer med barns fritid og at det blir lange «arbeidsdager» for

barnet når de først skal være på AKS/SFO fram til 16-17-tiden for deretter å måtte gjøre skolearbeid når de kommet hjem. Det vises til hektiske ettermiddager når både lekser, middag og andre aktiviteter skal gjennomføres innenfor et lite tidsvindu. Alternativet er ifølge enkelte foresatte, at barnet går tidligere hjem, eller slutter på AKS/SFO, sånn at leksene kan være ferdig til klokka 16, og barnet deretter kan ha fri. Det pekes på at dette i mange tilfeller krever selvstendige barn som evner å sette seg ned med lekser selv om det ikke er voksne hjemme. Enkelte viser også til at kostnadene ved å delta på SFO/AKS blir høy, dersom barnet uansett må gå tidlig hjem for å gjøre lekser.

Antallet respondenten som har reist denne problemstillingen er ikke stort, men ved å vurdere samtlige fritekstsvare og henvendelser som har vært gjennom de tre årene med brukerundersøkelser i sammenheng, er det grunn til å stille spørsmål ved om tilbudet tilfredsstillende behovet eller forventningene på dette punktet. Det er grunn til å anta at leksehjelptilbudet varierer mellom de ulike SFO/AKS-ordningene. Drammen Kommune har vedtak om leksehjelp på høyere trinn enn 1. 4 trinn. Det betyr at det per i dag ikke tilbys formell leksehjelp for 1.- 4. trinn. Med en aktivitetsskole som varer til klokken 17, kan det være relevant å vurdere om det bør gis plass og tid til lekser, med noe voksenstøtte, uten at tilbudet organiseres som leksehjelp med pedagogiske ressurser.

2.2.2 Hvorfor går ikke barnet på SFO/AKS?

Så langt har vi sammenlignet deltakelse i AKS versus SFO. Når man skal videreutvikle aktivitetsskolen er det vel så viktig å forstå hvorfor foresatte velger å *ikke* benytte seg av AKS eller SFO. Den første devalueringen viste at det var nærmere 60 prosent som begrunnet manglende deltakelse med at barnet fikk tilsyn hjemme. Andelen var tilnærmet lik ved SFO og AKS. Rundt 36 og 42 prosent av de som ikke deltar, svarte at de synes at henholdsvis SFO og AKS var for dyrt, mens en større andel foresatte med tilbud om AKS (33 prosent) svarte at barnet ikke deltok fordi barnet selv ikke ønsket det. Nærmere 20 prosent av foresatte i den første undersøkelsen med tilbud om SFO, svarte at de ikke benyttet seg av SFO fordi barnet deltok på annen organisert aktivitet.

I fjorårets undersøkelse svarte 127 foresatte ved tiltaksskolene og 719 foresatte ved kontrollskolene på dette spørsmålet. I årets undersøkelse har 355 foresatte ved tiltaksskolene og 247 foresatt ved kontrollskolene besvart dette spørsmålet. Endringen i fordelingen følger av at det flere skoler er gått fra å være kontrollskoler til å bli tiltaksskoler. Det var særlig på to variable hvor fjorårets undersøkelse viste forskjell mellom kontrollskolene og tiltaksskolene. Blant foresatte ved kontrollskolene var det 19 prosent av de som ikke gikk på SFO som oppgav at barnet gikk på en annen aktivitet, mot 3 prosent ved tiltaksskolene. Fritekstsvarene viste at mange gikk på IFO, og var godt fornøyd med t dette tilbudet.

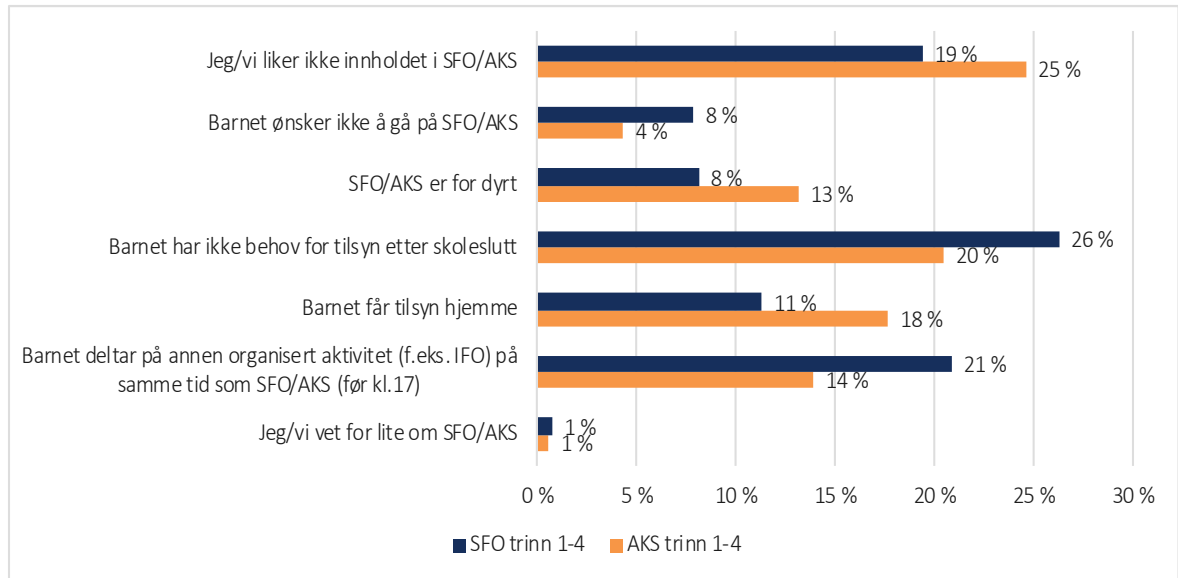
Den andre faktoren som skilte SFO og AKS i fjorårets undersøkelse, var andelen som oppga at SFO/AKS var for dyrt. Ved tiltaksskolene var det 22 prosent av de som ikke deltok som mente at tilbudet var for dyrt, mot 12 prosent ved kontrollskolene. Fra fritekstsvarene gikk det fram at flere vurderte at tilbudet ikke forsvarte prisen (gjelder kontrollskolene), mens det ved tiltaksskolene var flere som oppgav at det ble for dyrt som følge av at de hadde flere barn som kunne deltatt på AKS, at de hadde en foresatt i permisjon og at det derfor ble dyrt med en unødvendig utgift, eller at de ikke hadde økonomi til å prioritere AKS. Sammenliknet med den første devalueringen var det likevel en mindre andel blant de som ikke benyttet seg av tilbudet som mente at tilbudet var for dyrt.

For barn på tredje- og fjerdetrinnet var det ved fjorårets undersøkelse flere som oppga at barnet tidligere hadde gått på SFO/AKS, men at tilbudet ble oppfattet som kjedelig og lite tilpasset elevene

på disse trinnene. Flere viste også til at vennene sluttet, og at det derfor ble ensomt å være den eneste fra klassen/vennegruppen som deltok.

Bildet fra de to foregående årene er ikke vesentlig endret i årets undersøkelse. Vi finner en svak nedgang i andelen respondenter som oppgir at SFO/AKS er for dyrt, noe som kan ha sammenheng med at inntektsgrensen for friplass er økt. Vi finner også en økning i andelen foresatte som oppgir at de ikke liker innholdet i AKS (fra 20 til 25 prosent). Endringen er ikke signifikant og vi kan derfor ikke konkludere med at utviklingen sånn sett går i feil retning.

Figur 2.4 Hvorfor går ikke barnet på SFO/AKS?

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

2.2.3 Hva skal til for at dere vil vurdere å benytte SFO/AKS?

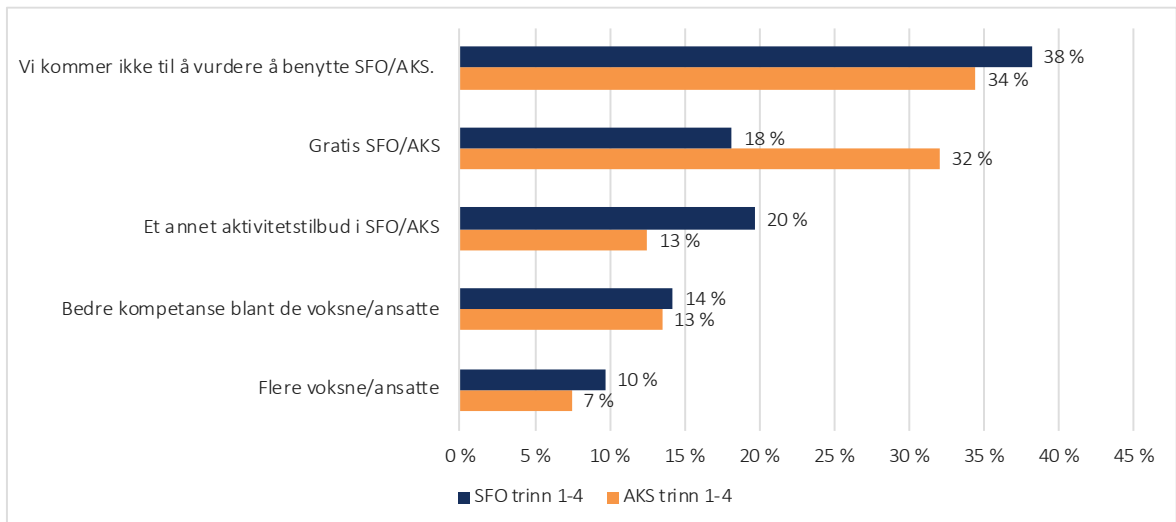
Vi har spurt foresatte om hva som skal til for at de vil vurdere å benytte SFO/AKS. De har hatt mulighet til å krysse av på flere svaralternativer. I den første devaluering svarte hhv 72 og 83 prosent ved kontrollskolene og tiltaksklassene at de ville vurdere SFO/AKS dersom det ble gratis, mens 28 prosent av foresatte med tilbud om SFO svarte at de ikke vil benytte seg av tilbudet. Kun 8 prosent av foresatte med tilbud ved AKS svarte at de ikke vil vurdere tilbudet.

I fjorårets undersøkelse svarte 56 prosent av de med tilbud om AKS at de ville vurdere AKS dersom det ble gratis, mot 25 prosent av foresatte som hadde tilbud om SFO. Blant de som hadde krysset av at de ønsket å vurdere SFO/AKS dersom det ble gratis, var det en stor andel som hadde oppgitt en samlet inntekt for husstanden som lå under grensen for friplass.

I årets undersøkelse er det 32 prosent av de som har tilbud om AKS som oppgir at de vil vurdere tilbudet dersom det blir gratis mot 18 prosent for SFO. Sammenliknet med fjoråret er det med andre ord en nedgang i andelen som vil vurdere SFO/AKS dersom det blir gratis. Når vi kontrollerer for oppgitt inntekt ser vi at flere av de som svarte at de ville vurdere AKS/SFO i fjorårets undersøkelse, hadde oppgitt en samlet inntekt som lå under inntektsgrensen for friplass. I årets undersøkelse er dette tilfelle for kun to av respondentene. Dette indikerer at informasjonen om friplass i større grad har nådd målgruppen i årets undersøkelse enn for de tidligere årene. Av de som oppgir at de vil

benyttes seg av AKS/SFO dersom det blir gratis, er det en stor andel som ligger nær inntektsgrensen for friplass og/eller som i frisvarene har oppgitt at de har flere barn i SFO/AKS- og/eller barnehagealder. De oppgir at de må prioritere innenfor stramme rammer, og at de ikke har muligheter til å delta på alt, selv om de ønsker og ser at deltagelse i AKS kunne vært bra for barna.

Figur 2.5 Hva skal til for at dere vurderer å benytte SFO/AKS?

Kilde: Vista Analyse og ideas2evidence

Vi ser at det er en større andel med SFO-tilbud som ønsker et annet tilbud enn det er blant de med AKS-tilbud. Svarene er på om lag samme nivå som fjorårets undersøkelse, men med en svak økning. I spørsmålet ble det gitt muligheter til å spesifisere forslag til andre aktiviteter.

I likhet med de tidligere undersøkelsene er det tre momenter som går igjen i fritekstsvarene; leksehjelp, fysisk aktivitet, og flere uteaktiviteter. Noen få respondenter ønsker større variasjon i aktivitetene, mindre perling og mer engasjerte voksne. Det er også flere som oppgir leksehjelp og større variasjon i aktivitetene i stedet for papirklipping og papirkunst.

Flere viser til at tilbudet på første og andretrinnet har mer innhold enn tredje og fjerde trinnet. I de tidligere undersøkelsene har det vært en klar forskjell på ønskene fra AKS og SFO-foresatte på hva de ønsker mer av. I årets undersøkelser finner vi ikke noen systematisk forskjell i fritekstsvarene på dette punktet. Dette indikerer at de gjenværende SFO-skolene i større grad treffer med et aktivitetstilbud som svarer til de foresattes og barnas behov og ønsker enn SFO har gjort tidligere.

Foresattes ønske om mer kompetanse blant ansatte er på samme nivå som tidligere. Andelen som ønsker flere voksne blant de som ikke har barn som deltar på SFO/AKS, har vært på samme nivå i samtlige tre brukerundersøkelser.

2.2.4 Oppsummering: Informasjon og begrunnelse for deltagelse/ikke deltagelse

Vi finner at informasjon om tilbudet stort sett kommer fram til målgruppen. I de tidligere undersøkelsene har det vært en tendens at tiltaksskolene når målgruppen noe bedre enn kontrollskolene. Tatt i betraktning at de første tiltaksskolene har en større andel fremmedspråkelige enn gjennomsnittet blant kontrollskolene, er dette et positivt resultat. Årets undersøkelsen bekrefter

at informasjon er viktig, og at det fortsatt er behov for et målrettet informasjonsarbeid om innholdet i tilbudet. Kommunenes nettside framstår som en god kanal mot de foresatte.

AKS framstår fremdeles med et bedre tilbud som i større grad svarer til de foresattes forventninger og etterspørsel enn SFO. Økt kvalitet bidrar til økt deltagelse, og kan også påvirke foresattes betalingsvillighet for å la barna delta på AKS. Foresattes behov for tilsyn er en viktig forklaring på deltagelse på SFO/AKS. AKS kan ikke påvirke behovet for tilsyn, men det er likevel verdt å merke seg at en noe større andel blant de som oppgir at de bruker AKS, ikke har behov for tilsyn enn det som er tilfelle med SFO. Forskjellen mellom AKS og SFO er imidlertid mindre i årets undersøkelse enn ved de to foregående undersøkelsene. Dette ser i første rekke ut til å skyldes at SFO-skolen har utviklet tilbud som oppfattes som mer attraktive blant de foresatte, men det er også en svak tendens til at AKS-skolene kommer noe dårligere ut enn ved de to foregående undersøkelsene.

Pris ble identifisert som en barriere for deler av målgruppen i den første deleveluering. I fritekstsvarene framgår det at pris særlig kan være en barriere for familier med flere barn i barnehagealder og/eller SFO/AKS alder.

Mangel på leksehjelp, at det ikke er tilstrekkelig ro til at barnet for spist matpakken sin, eller at to skiver brød ikke er nok, og at barnet vil hjem for å spise seg mett, er blant årsakene som oppgis til at barn har sluttet på SFO/AKS. Andre oppgir at barnet oppfatter det som kjedelig og innholdsløst, det blir for mye klipping i papir og for lite utetid og fysisk aktivitet. Det er i første rekke foresatte til 3. og 4.klassinger som oppgir at tilbudet er for kjedelig eller har for lite innhold.

Vi konkluderer med at innholdet og aktivitetsutviklingen som er tilført gjennom AKS, stimulerer til deltagelse, og at tilbudet treffer en større del av målgruppens preferanser enn det SFO tradisjonelt har gjort. De tre brukerundersøkelsene som er gjennomført gir også grunnlag for å kunne konkludere med at SFO-tilbudet ved kontrollskolene er utviklet i evalueringsperioden. Dette bekrefter at innhold og kvalitet, i tillegg til pris, er viktig for foresatte. Deltagelsen ved AKS/SFO for tredje og fjerde trinn er lav. Foresatte har i mindre grad behov for tilsyn for barn i denne aldersgruppen, og spriket mellom innhold som treffer barnet og foresatte står ikke i forhold til kostnadene ved deltagelse. Flere viser også til at skoledagen er lengre for de eldste trinnene, noe som betyr at timeprisen per oppholdstime blir høy for de eldste barna. Når det heller ikke legges til rette for lekser, eller støtte til å gjennomføre leksene, kan oppholdstiden bli enda kortere fordi barnet må gå tidligere hjem for å rekke leksene. Dermed blir timeprisen enda høyere, og vanskelig å forsvare.

2.3 Økt faglig læringsutbytte

Aktivitetsskolen har mål om å øke det faglige læringsutbyttet. I den første helårsevalueringen undersøkte vi hvorvidt foresatte opplevde at barna lærte noe på SFO/AKS, og hvorvidt de opplevde at innholdet i aktivitetsskolen sammenfalt med det barna lærte på skolen.

I rammeplanen til AKS skiller det som nevnt mellom fire områder: Språklige, Aktive, Utforskende og Sosiale AKS. Det er disse fire områdene vi fokuserer på når vi vurderer målet om økt læringsutbytte.

De to første tiltaksskolene, Fjell og Brandengen, har i denne evalueringen hatt tre år med AKS-tilbud for førstetrinn, og to år med AKS for andre til fjerde trinn. De øvrige AKS-skolene i denne evalueringen har gjennomført sitt første år med AKS (jf. Tabell 2.1). I analysene har vi så langt som mulig forsøkt å ta hensyn til denne type bakgrunnsvariabler. Vi har også gjort egne analyser for å

kontrollere for variasjoner i effekter over tid, og om det har noen betydning for hhv andre og tredjetrinnet om barnet har gått på AKS eller SFO i førsteklasse.

Basert på undersøkelsene i den første helårsevalueringen konkluderte vi med at AKS bidro til økt læring på sentrale kompetanseområder. For å teste robustheten i denne konklusjonen, og for å få et bilde av i hvor stor grad grunnlaget som ble lagt i første klasse stimulerte til økt læring i andre klasse, så vi spesielt på 1. og 2. trinnet i den andre devalueringen, der vi rettet oppmerksomheten mot utviklingen for de som var inne i sitt andre år med AKS. I denne tredje evaluering har vi også rettet oppmerksomheten mot andre og tredjetrinnet for skolene som har vært AKS i hele perioden, og samtidig forsøkt å vurdere endringer for de nye AKS-skolene.

Som i de tidligere undersøkelsene har vi spurt foresatte om de har inntrykk av at barnet lærer noe på SFO/AKS. De har hatt anledning til å krysse av på flere alternativer. I tillegg har de hatt anledning til å spesifisere hva barnet har lært, dersom de ikke har funnet en dekkende kategori.

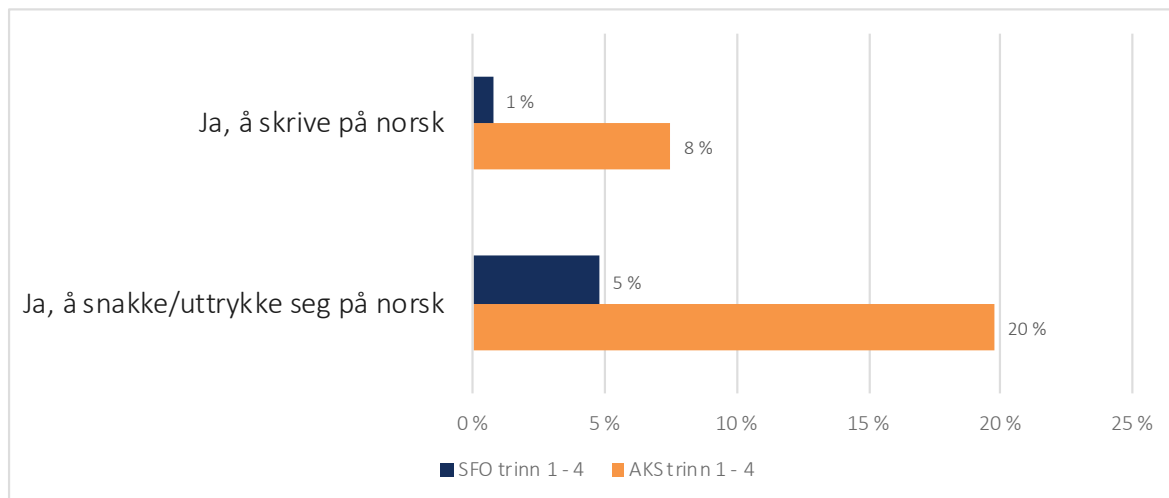
2.3.1 Språklige AKS

Ifølge rammeplanen skal barna stimuleres til å forstå og bruke det norske språket, både skriftlig og muntlig. Vi har spurt de foresatte om de har inntrykk av at barna lærer å snakke/uttrykke seg på norsk og/eller om de lærer å skrive norsk. I den første helårsevalueringen svarte 26 prosent av foresatte med barn i AKS at de hadde inntrykk av at barnet lærte å uttrykke seg på norsk. Kun 16 prosent av foresatte med barn i SFO hadde krysset av på dette alternativet. Videre fant vi at omtrent 17 prosent av foresatte med barn i AKS svarte at de hadde inntrykk av at barnet lærte å skrive norsk, mens tilsvarende andel kun var på fire prosent av de med barn i SFO ved kontrollskolene. I og med at AKS kun var innført for første klasse, ble 17 prosent som svarte ja på å *skrive* norsk, vurdert som høyt.

Den andre devalueringen bekreftet at AKS i betydelig større grad enn SFO stimulerer barnets norskkompetanse. For alle trinnene sett under ett, oppga 11 prosent av de foresatte ved AKS at barnet lærer å skrive norsk, mens 22 prosent svarte ja på at barnet lærer å snakke/uttrykke seg på norsk. Tilsvarende svar fra SFO-foresatte var 3 og 11 prosent i den andre devalueringen.

I årets evaluering er det fremdeles en betydelig større andel foresatte ved AKS enn ved SFO som oppgir at barnet har lært å skrive norsk, og snakke/uttrykke seg på norsk. Som vi ser av Figur 2.6 er det 20 prosent av de foresatte ved AKS som mener at barnet har lært å snakke/uttrykke seg på norsk mot 5 prosent på SFO. Selv når vi kontrollerer for fremmedspråklig bakgrunn er det en større andel blant AKS-foresatte enn blant SFO-foresatte som svarer at barnet har lært å snakke/uttrykke seg på norsk og lærer å skrive norsk.

Figur 2.6 Andel foresatte med barn i AKS og SFO som svarer at barnet lærer å snakke/uttrykke seg (på norsk) og lærer å skrive (på norsk)

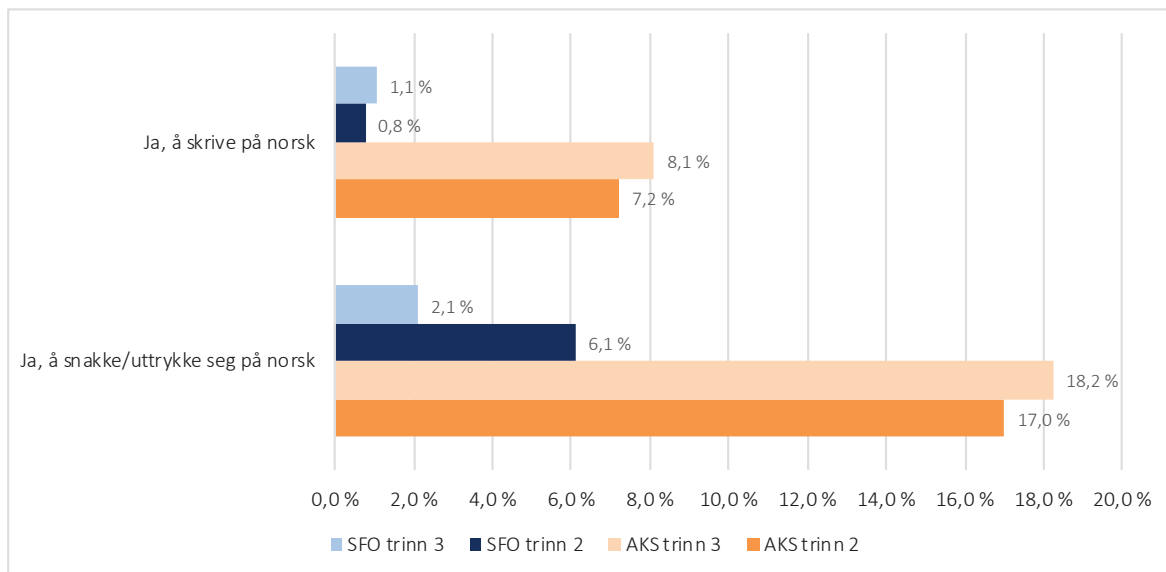
Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Sammenliknet med de tidligere årene er det en svak nedgang, og da særlig blant AKS-foresatte, men det er også en nedgang blant SFO-foresatte som svarer ja på spørsmålene om norsk. Nedgangen er særlig stor for de første AKS-skolene; Fjell og Brandengen. For flere av de nye AKS-skolene ser vi en utvikling i positiv retning sammenliknet med tidligere år.

Dersom vi ser på de ulike klassetrinnene ser vi at første og andre trinnet er på samme nivå som gjennomsnittet for alle trinnene. Tredjetrinnet skiller seg imidlertid kraftig ut for AKS-skolene der hhv 26 og 8 prosent oppgir at barnet har lært å snakke/uttrykke seg på norsk, og å skrive norsk. Tilsvarende for SFO er på hhv 8 og under 1 prosent. Antall respondenter fra tredjetrinnet er få, og resultatene må derfor tolkes med varsomhet. Det er likevel interessant å se at kullet ved AKS og Brandengen som skårte høyt på språk i første klasse ved den første devalueringen, fremdeles skårer høyt sammenliknet med andre kull og skoler når de kommer i tredje klasse. Dette gir grunn til å se tilbake til innføringen av AKS det første året for å se hva som eventuelt ble gjort annerledes enn det som gjøres i dag.

Vi understreker at opplæringen i norsk i første rekke foregår, og skal foregå, i skoletiden. Dersom skolen har prioritert norskundervisningen, og de foresatte oppfatter at skolens innsats gir resultater, vil de i mindre grad kunne skille ut eventuelle ferdigheter som stimuleres gjennom deltagelse ved AKS. Resultatene kan være en følge av prioriteringer og innholdet i tilbudet som gis ved AKS, og/eller en endret arbeidsdeling mellom skolen og AKS.

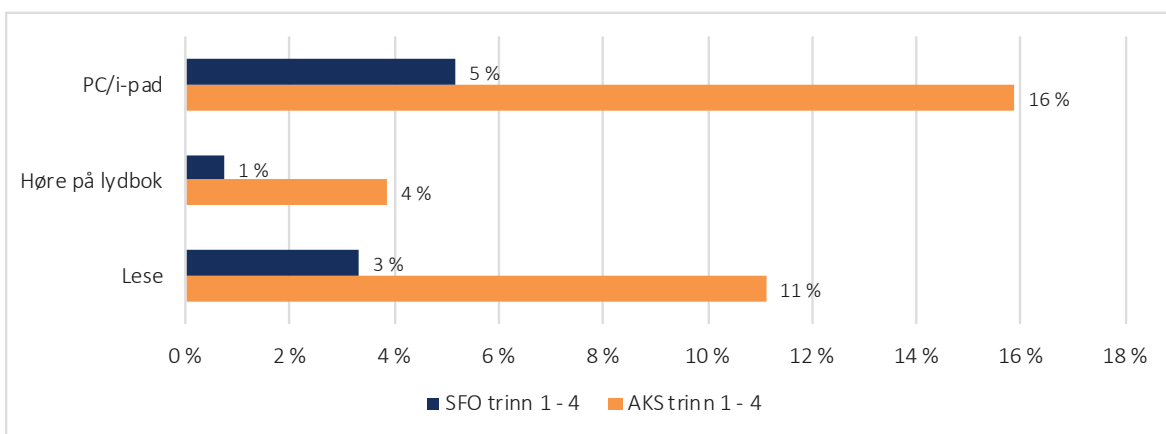
Figur 2.7 Andel foresatte med barn i AKS og SFO som svarer at barnet lærer å snakke/uttrykke seg (på norsk) og lærer å skrive (på norsk), 2. og 3.trinn

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Resultatene for tredjeklassingene viser at AKS skårer betydelig høyere enn kontrollskolene. Det er også dette kullet som drar opp gjennomsnittet for hele utvalget (jf. Figur 2.6). For årets andre- og tredjeklassinger er det et robust funn at deltagelse ved AKS gir bedre norskerferdigheter enn deltagelse ved SFO. Konklusjonen støttes av at AKS-foresatte i betydelig større grad enn SFO-foresatte oppgir at barnet har fått interesse for å lese.

Figur 2.8 Andel foresatte med barn på AKS/SFO som har krysset av «høre på lydbok» og «lese» på spørsmål om barnet fått nye interesser, eller blitt mer interessert i et utvalg aktiviteter av å gå på SFO/AKS.

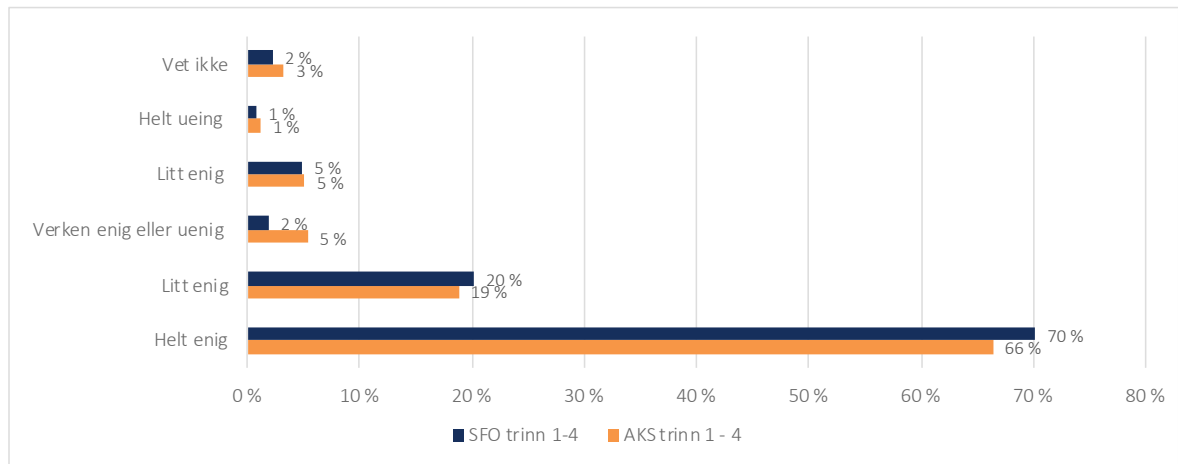
Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Vi ser at verken SFO eller AKS har noen vesentlig betydning for interessen for å høre på lydbok, men at AKS i noen større grad enn SFO stimulerer denne interessen. AKS ser derimot ut til å stimulere interessen for å lese. Dette gjelder for første- og andre klasse som representerer den største delen av utvalget, og i særdeleshet for tredje- og fjerde klasse ved AKS. Det er få respondenter fra tredje og fjerde trinn som har svart på dette spørsmålet. Svarene som er avgitt trekker likevel i retning av

at AKS, i motsetning til SFO, i stor grad stimulerer leselysten på tredje og fjerdetrinn. Funnene samsvarer med funnene fra forrige devaluering på dette spørsmålet.

Hvorvidt foresatte har inntrykk av at barna ikke lærer å snakke/uttrykke seg på norsk kan ha sammenheng med det språklige nivået på de ansatte. Vi har spurt de foresatte hvor enig de er i påstanden om at: «De voksne snakker godt norsk». Resultatene er vist i Figur 2.9. Andelen som svarer helt enig, er på samme nivå som ved de tidligere devalueringene.

Figur 2.9 Hvor enig eller uenig er du i at de voksne snakker godt norsk?

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Oppsummering: AKS stimulerer leselyst og norskopplæringen

Årets undersøkelse bekrefter tidligere funn om at AKS i større grad enn SFO stimulerer språkutviklingen. Deltagelse ved AKS gir et språklig utbytte. Det er likevel viktig å være oppmerksom på at det er store variasjoner på tvers av både skoler og klassetrinn. På den andre siden har AKS, i større grad enn SFO, stimulert leseinteressen, noe som særlig gjelder for tredje og fjerdeklassetrinn. Økt leseinteresse vil isolert sett stimulere språkutviklingen. Vi finner også samvariasjon mellom de som har svart at barna har lært norsk og de som svarer at barnet har fått større interesse for lesing.

2.3.2 Aktive AKS

Aktive AKS har to undermålsettinger relatert til henholdsvis fysisk aktivitet og kulturelle aktiviteter.

Fysisk aktivitet

Vi begynner med å se på den delen av måloppnåelsen som er relatert til **fysisk aktivitet**. Barna skal få muligheten til å delta i tilrettelagt fysisk aktivitet som gir dem en opplevelse av mestring, selvtillit, samt bedre motoriske ferdigheter og konsentrasjon.

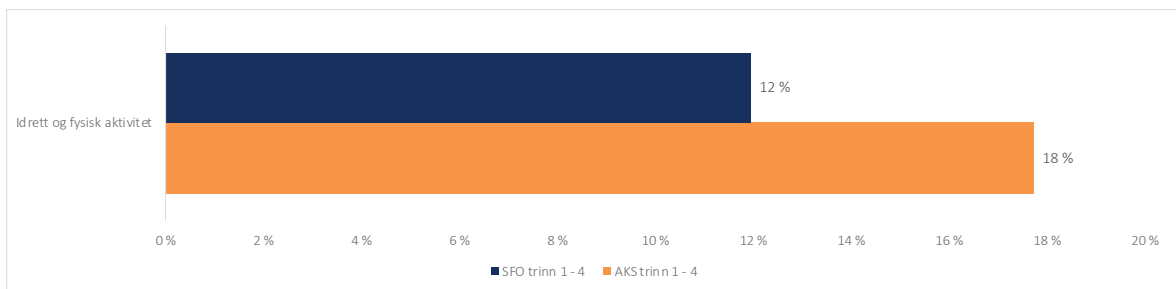
Økt interesse for fysisk aktivitet kan være en indikasjon på økt mestring og selvtillit. Videre kan mer fysisk aktivitet gi bedre motoriske ferdigheter og konsentrasjon.

Vi har spurt de foresatte om de har inntrykk av at barnet har fått nye interesser eller blitt mer interessert i visse aktiviteter, deriblant idrett og fysisk aktivitet. Idrett og fysisk aktivitet er definert som organisert lek ute, ballspill, friidrett, gå tur etc. I den første devaluering hadde 50 prosent av de foresatte med førsteklasinger på Fjell krysset av på «idrett og fysisk aktivitet», mens ved Brandengen hadde 36 prosent krysset av på samme kategori. Forskjellen kan i stor grad forklares med at det var ansatt en egen idrettskonsulent ved AKS på Fjell. Samlet for AKS var det en andel på 41 prosent som oppgav at barnet hadde fått mer interesse for idrett og fysisk aktivitet mot 25 ved SFO.

Resultatet fra den andre undersøkelsen for AKS og SFO, trinn 1-4, var på samme nivå som i den første undersøkelse for SFO, mens andelen AKS-foresatte som svarte at barnet var blitt mer interessert i idrett og fysisk aktivitet, viste en nedgang sammenliknet med den første undersøkelsen.

I årets undersøkelse er det en markant nedgang i foresatte som svarer at barnet er blitt mer interessert i fysisk idrett og fysisk aktivitet. Som det framgår av Figur 2.10 er det kun 12 prosent av foresatte ved SFO og 18 prosent av foresatte ved AKS som har krysset av på dette alternativet.

Figur 2.10 Andelen foresatte med barn i AKS og SFO som mener at barnet er blitt (mer) interessert i idrett og fysisk aktivitet (trinn 1-4)

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Ser vi på forskjeller mellom skolene ser vi at Rødskog, Aronsløkka og Fjell har flest foresatte som mener at barnet er blitt mer interessert i idrett og fysisk aktivitet selv om disse skolene også skårer vesentlig lavere enn tidligere år. AKS-skolen med lavest skår på spørsmålet om fysisk aktivitet ligger på nivå SFO-skolene som skårer lavt på dette spørsmålet.

Fritekstsvarene viser at foresatte er opptatt av at barna er i aktivitet, og at de også lærer å bevege seg. Det er en sammenheng mellom antall fritekstsvare der foresatte ved en skole og klassetrinn etterlyser mer fysisk aktivitet, og skolene der en lav andel foresatte har svart at AKS/SFO stimulerer interessen for fysisk aktivitet og idrett.

I det videre utviklingsarbeidet er det verdt å merke seg at en stor andel av de foresatte ønsker mer fysisk aktivitet og mer utetid. Dette gjelder for samtlige skoler, med unntak av Fjell, der ingen har etterlyst mer fysisk aktivitet i fritekstsvarene.

Kulturelle aktiviteter

Vi ser så nærmere på **kulturelle aktiviteter**. Barna skal «møte varierte kunst- og kulturelle uttrykk, erfare og skape, være kreative og motiveres til å vise frem sine kunst- og kulturelle uttrykk». Vi har spurt foresatte om de opplever at barna deres har blitt (mer) interessert i musikk, dans og teater og

kunst og håndverk. Sistnevnte er eksemplifisert med tegning, maling, leire, strikking, sying, osv. Den første devalueringen viste at 32 prosent av foresatte med barn i AKS hadde krysset av på dette alternativet, mens tilsvarende andel var på 17 prosent for foresatte med barn i SFO.

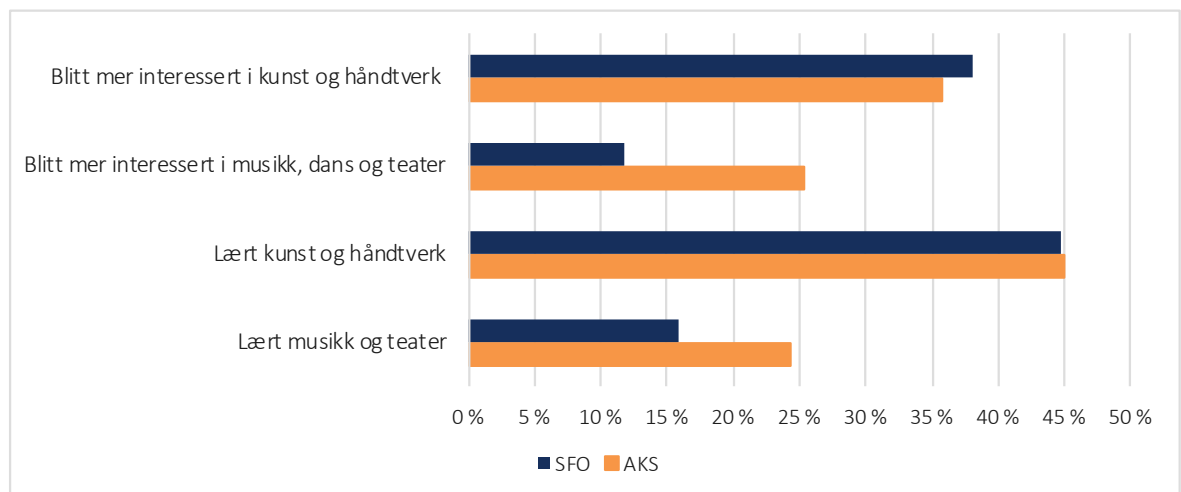
Vi har også spurt om foresatte opplever at barna lærer noe. I den første undersøkelsen svarte både foresatte med barn i AKS og SFO at de hadde inntrykk av at barnet hadde lært noe innen musikk, dans og teater. Rundt 20 prosent av foresatte med barn i AKS svarte ja, mens tilsvarende andel var på 14 prosent i SFO.

Resultatene fra den andre undersøkelsen viste at en større andel foresatte ved SFO mente at barna hadde lært kunst og håndverk enn foresatte ved AKS, mens en større andel AKS-foresatte enn SFO-foresatte oppga at barnet var blitt mer interessert i kunst og håndverk. Den samme forskjellen gjaldt for musikk, dans og teater. Også på disse spørsmålene var det større forskjell mellom de to tiltaksskolene enn det var mellom AKS og SFO. Det var også store variasjoner på tvers av skoler og klassetrinn.

I årets undersøkelser er det først og fremst innenfor musikk, dans og teater vi finner en forskjell mellom AKS og SFO. Det viser seg at det er særlig en skole, Aronsløkka, som trekker opp gjennomsnittet. SFO-skolene ligger stort sett noe lavere enn AKS-skolene, men det er også SFO-skoler som skårer høyt.

Undersøkelsen gir dermed kun en svak indikasjon på at AKS i noe større grad enn SFO motiverer for kunst og kulturelle uttrykk. Variasjonen mellom skolene er for stor til at hele forskjellen kan tilskrives AKS. Derimot gir undersøkelsen grunnlag for å si at deltagelse i enten SFO eller AKS, stimulere interessen for, og kunnskap om, musikk, dans, teater, kunst og håndverk. Variasjonene mellom skolene og klassetrinnene er trolig et resultat av ulike prioriteringer på tvers av både skoler og klassetrinn.

Figur 2.11 Andelen foresatte med barn i AKS og SFO som mener at barnet har blitt (mer) interessert i og/eller lært seg mer innen musikk, dans, teater og kunst og håndverk

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

2.3.3 Utforskende AKS

Utforskende AKS omfatter tre kategorier: matematisk kompetanse, digital læring, og innovasjon, entreprenørskap og kreativitet.

Matematisk kompetanse

I vurderingen av *matematisk kompetanse* har vi valgt å fokusere på hvorvidt foresatte har inntrykk av at barna lærer å forstå og bruke tall. I underkant av en fjerdedel av respondentene med barn i AKS svarte at de hadde inntrykk av at barnet deres lærte å forstå og bruke tall i den første devalueringen. Til sammenligning svarte 5 prosent av de foresatte med barn i SFO ja på det samme spørsmål. Det var med andre ord nærmere fem ganger så mange som hadde inntrykk av at barna lærte å forstå og bruke tall i AKS som i SFO.

Den andre devalueringen viste at samme andel SFO-foresatte (5 prosent) hadde inntrykk av at barnet deres lærte å forstå og bruke tall som i den første undersøkelsen. Andelen AKS foreldre som hadde krysset av på dette, viser en nedgang fra nær 25 prosent fra den første undersøkelsen til 15 prosent i den andre undersøkelsen. Det vil si at det er tre ganger så mange foresatte ved AKS som hadde inntrykk av at barna lærte å forstå og bruk tall i AKS som i SFO. I årets undersøkelser finner vi en ytterligere nedgang ved at kun 10 prosent av de foresatte ved AKS har inntrykk av at barna lærer å forstå og bruke tall, mens 4 prosent av SFO foresatte svarer dette. Vi ser at Fjell har høyest skår på dette spørsmålet med 19 prosent, mens flere av de nye AKS-skolene trekker gjennomsnittet ned. Skolene som har sitt første år med AKS skårer som gruppe høyere enn de gjorde ved fjorårets undersøkelser. Dette tyder på at innholdet som følger med AKS bidrar til å heve den matematiske kompetansen, men at de første AKS-skolene ikke har klart å opprettholde det samme nivået på dette punktet som de oppnådde de to første årene. Årets evaluering tilsier at det er et potensial for forbedring. For å realisere resultatene som ble oppnådd på dette punktet det første året, må målområdet trolig gis en høyere prioritet i det daglige arbeidet.

Digital læring

Videre ser vi på *digital læring*. Ifølge rammeplanen skal barna bruke digitale verktøy i sin læring og lek i aktivitetsskolen. På spørsmål om de foresatte hadde inntrykk av at barnet hadde lært å bruke digitale verktøy (f.eks. PC eller iPad) svarte 61 prosent av foresatte med barn i AKS ja i den første undersøkelsen. Tilsvarende andel blant foresatte med barn i SFO var på 11 prosent.

I den andre undersøkelsen svarte 40 prosent av foresatte med barn i AKS ja på spørsmålet om barnet har lært å bruke digitale verktøy mens tilsvarende for SFO var på 10 prosent.

I den første undersøkelsen var det flere foresatte til barn i AKS som gav uttrykk for at det var for mye spill og bruk av iPad, og at de heller ønsket mer frilek og uteaktiviteter. I den andre undersøkelsen var det ingen AKS-foresatte som gav uttrykk for at det var for mye bruk av digitale verktøy. Det var derimot flere som oppga at barnet hadde lært koding. I årets undersøkelser er det 23 prosent av AKS-foresatte som svarer at barnet har lært å bruke digitale verktøy, mot 9 prosent av SFO-foresatte. De to første AKS-skolene; Brandengen og Fjell, skiller seg klart ut på dette spørsmålet med hhv 31 og 33 prosent. I tillegg skårer Aronsløkka høyt med 29 prosent. Det er med andre ord flere AKS-skoler som skårer høyt og på nivå med tidligere undersøkelser, men det er også noen skoler som trekker

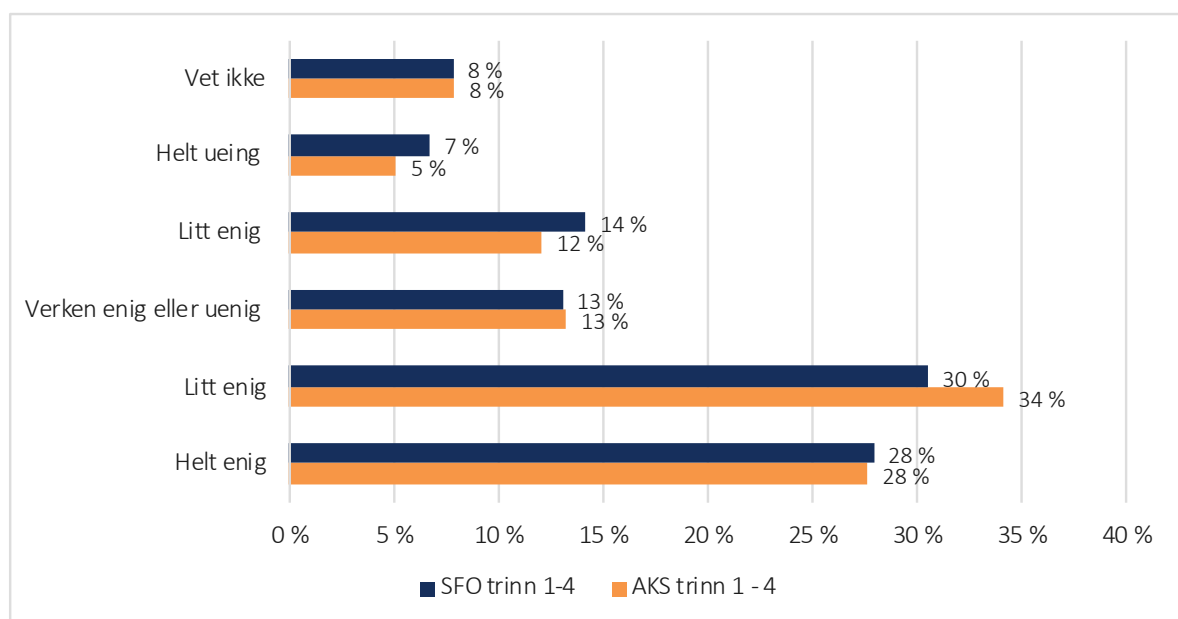
ned. Skolene som trekker ned, viser likevel høyere skår etter de ble AKS enn de gjorde i tidligere undersøkelsene da de var SFO. Også blant SFO-skolene er det variasjoner, og noen som bidrar sterkt til å trekke ned gjennomsnittet.

Vi har spurt foresatte hva de mener at SFO/AKS kan bli bedre på. Vi finner kun ett svar som har synspunkter om iPad og PC, og som mener at iPad brukes for mye. Flere ønsker mer fysisk aktivitet og idrett. Selv om iPad og bruk av digitale verktøy kan fortrenge fysisk aktivitet, finner vi ikke grunnlag for en antagelse om at bruk av iPad i vesentlig grad fortrenger fysisk aktivitet.

Innovasjon, entreprenørskap og kreativitet

Vi har ingen konkrete spørsmål rettet mot innovasjon, entreprenørskap og kreativitet. Vi har imidlertid spurt de foresatte om de opplever at det er stor nok variasjon i aktivitetene, noe som til dels vil gjenspeile hvorvidt det er nok rom for kreativ utfoldelse. Den første undersøkelsen viste at rundt 34 prosent av respondentene med barn i AKS svarte at de var helt enig i at det var nok variasjon i aktiviteter, mens 31 prosent var litt enig. For foresatte i SFO var tilsvarende andeler på hhv 17 og 21 prosent. Svarene lå på om lag samme nivå i den andre undersøkelsen. Svarene fra årets undersøkelse er vist i Figur 2.12.

Figur 2.12 Hvor enig er du i at det er nok variasjon i aktivitetene?

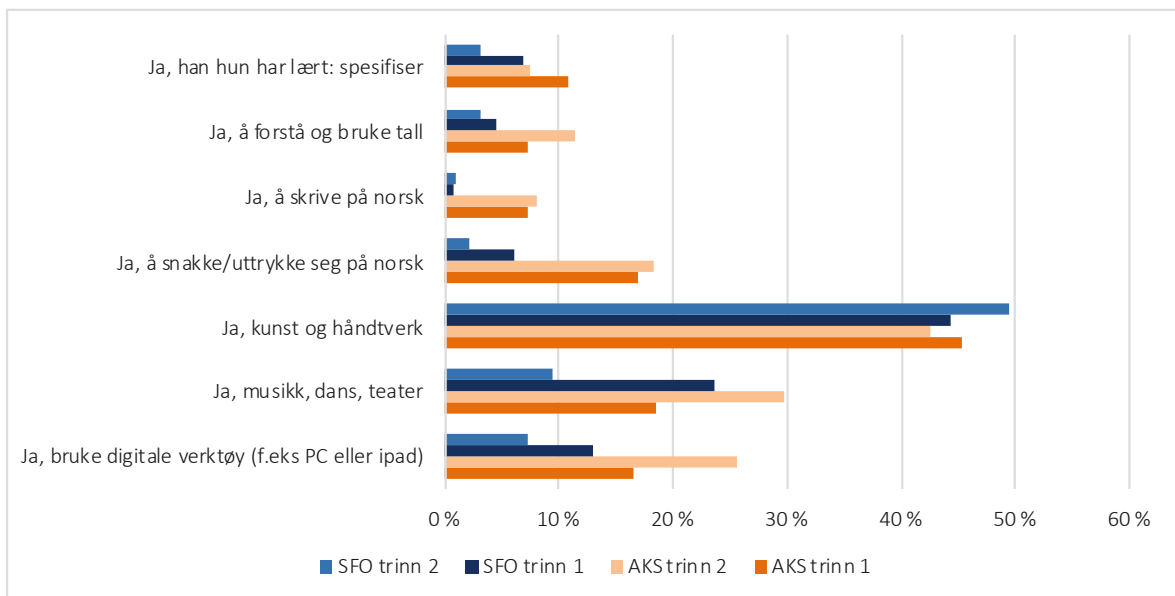
Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Vi ser av figuren at det ikke er noen vesentlig forskjell mellom AKS og SFO. Igjen finner vi at det er større variasjon på tvers av skolene enn det er mellom AKS og SFO. Skolen med en størst andel foresatte som er helt eller litt enig i at det er nok variasjon, er en SFO-skole, Hallermoen, med 84 prosent. Denne skolen bidrar sterkt til å trekke gjennomsnittet for SFO-skolene opp.

2.3.4 Nærmere om læring for første og andre trinn

AKS er på det tredje året i innfasingen. Som nevnt tidligere er det kun andre klasse ved tiltaksskolene, Fjell og Brandengen, som har hatt tilbud om AKS i begge de to første årene av innfasingen, og tredje klasse ved de samme skolene som har hatt tilbud om AKS fra skolestart. Vi har derfor funnet det interessant å se om det er variasjoner i de foresattes vurdering av hva barnet lærer på tvers av klassetrinnene. Figur 2.13 viser andelen som har svart ja på spørsmålet om hva barnet har lært på SFO/AKS for første og andre klassetrinn. I og med første og andre klasse har desidert størst deltagelse på samtlige skoler, har vi konsentrert oss om disse trinnene.

Figur 2.13 Har du inntrykk av at barnet lærer noe på SFO/AKS? Du kan krysse av flere alternativer. Andeler av antall respondenter som har krysset av på alternativene.

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Som vi ser av figuren skiller andretrinnet ved AKS seg ut ved at en større andel foresatte svarer ja på læring i musikk, dans og teater, og digitale verktøy, og å skrive og uttrykke seg på norsk. Vi ser også at førstetrinnet ved AKS skårer høyere enn SFO på digitale verktøy og at AKS kommer bedre ut enn SFO på å forstå og bruke tall.

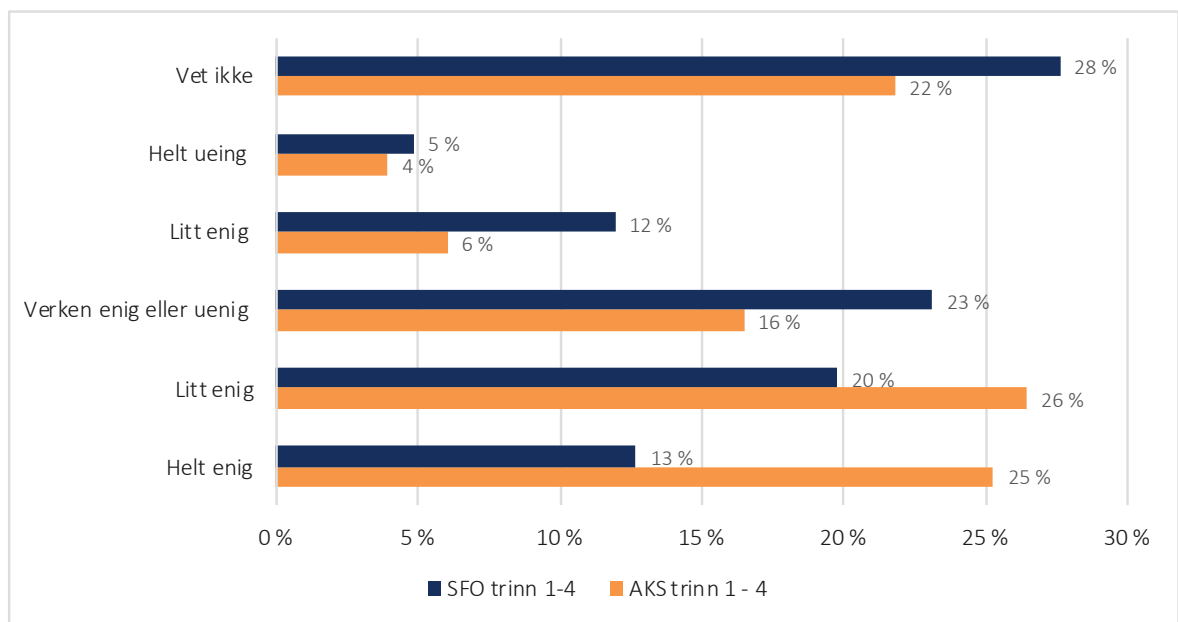
2.3.5 Større sammenheng mellom AKS og det barna lærer på skolen, enn ved SFO

Så langt har vi sett på de ulike AKS-områdene hver for seg. Både Språklige og Utforskende AKS har mål om å videreføre læringen som foregår i skolen. Vi har spurt foresatte om hvorvidt de opplever at det er en sammenheng mellom aktivitetene på AKS og det barna lærer på skolen. I den første devalueringen var 42 og 15 prosent av respondentene med barn i henholdsvis AKS og SFO helt enig i påstanden om at det er en sammenheng. Denne differansen er statistisk signifikant, også etter at man kontrollerer for skole og klassetrinn (resultater er ikke rapportert). I fjorårets undersøkelse tydet resultatene på at SFO-ordningen hadde klart å etablere en noe bedre sammenheng mellom skole og SFO, og at noe færre foresatte oppfattet at det var en sammenheng mellom det barna lærer på

skolen og aktivitetene på AKS enn det som fremkom i den første undersøkelsen. AKS hadde likevel klart flere som var enige, eller litt enige, i denne påstanden enn SFO.

Figur 2.14 viser at de foresatte ved AKS også i årets undersøkelse i større grad enn AKS-foresatte mener at det er sammenheng mellom det barna lærer på skolen og aktivitetene på SFO/AKS. Hvis vi ser på enkeltskoler ser vi at Brandengen ligger på samme nivå som ved fjorårets undersøkelse, mens foresatte ved Fjell i noen mindre grad mener det er sammenheng mellom det barna lærer på skolen og aktivitetene på SFO/AKS. I fritekstsvarene er det flere som viser til omfattende byggearbeider ved Fjell og at dette har begrenset aktivitetene og kanskje også kan ha gjort det vanskeligere å skape en sammenheng. For de nye AKS-skolene er det en større andel som mener det er sammenheng mellom skolen og aktivitetstilbudet enn det som var tilfelle før skolene innførte AKS.

Figur 2.14 **Hvor enig er du i at det er sammenheng mellom det barna lærer på skolen og aktivitetene på SFO/AKS?**

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

2.3.6 AKS gir læringsutbytte, men det er rom for forbedringer

På spørsmålet til foresatte ved AKS/SFO om de har inntrykk av at barnet lærer noe på SFO/AKS, er ett av alternativene «nei». Blant foresatte ved SFO svarer hele 25 prosent nei på dette spørsmålet mot 14 prosent av de foresatte ved AKS. Dette bekrefter funnene over som viser at AKS gjennomgående har en større andel foresatte som mener at barna har et læringsutbytte av å delta i AKS enn SFO-foresatte.

På spørsmål om hva som kan forbedres fordeler svarene fra AKS-foresatte seg på tre hovedgrupper; leksehjelp, mer informasjon/bedre kommunikasjon og mer kompetanse/voksnetthet. Bedre oppfølging av leksearbeidet og muligheter til å gjøre ferdig leksearbeidet på AKS, og bedre informasjon/kommunikasjon, er de hyppigst nevnte forbedringstiltakene som foreslås fra AKS-foresatte. Dette samsvarer med fjorårets funn, men med noe flere som peker på lekser som en ønsket aktivitet. Det er også flere som ønsker mer fysisk aktivitet og frilek, og mindre fargelegging og

papirklipping. De fleste AKS-foresatte gir uttrykk for at det er godt fornøyde med tilbudet og at barnet trives.

SFO-foresatte har noen flere forslag til forbedringstiltak, men de fleste svarer langs de samme linjene som AKS-foresatte. Leksehjelp og mer fysisk aktivitet, samt et bedre og mer variert aktivitetstilbud er blant forslagene som går hyppigst igjen. Det er også en rekke forslag som handler om bedre informasjon til de foresatte, og bedre kommunikasjon mellom de ansatte ved SFO og foresatte. Mer kompetanse, bedre norskkunnskaper og høyere voksentetthet går også igjen. Funnene samsvarer med fjorårets funn på dette området. Forbedringsforslagene er av samme kategori som tidligere.

2.3.7 Sosiale AKS

Den fjerde komponenten i rammeplanen, Sosiale AKS, er rettet inn mot sosiale ferdigheter.

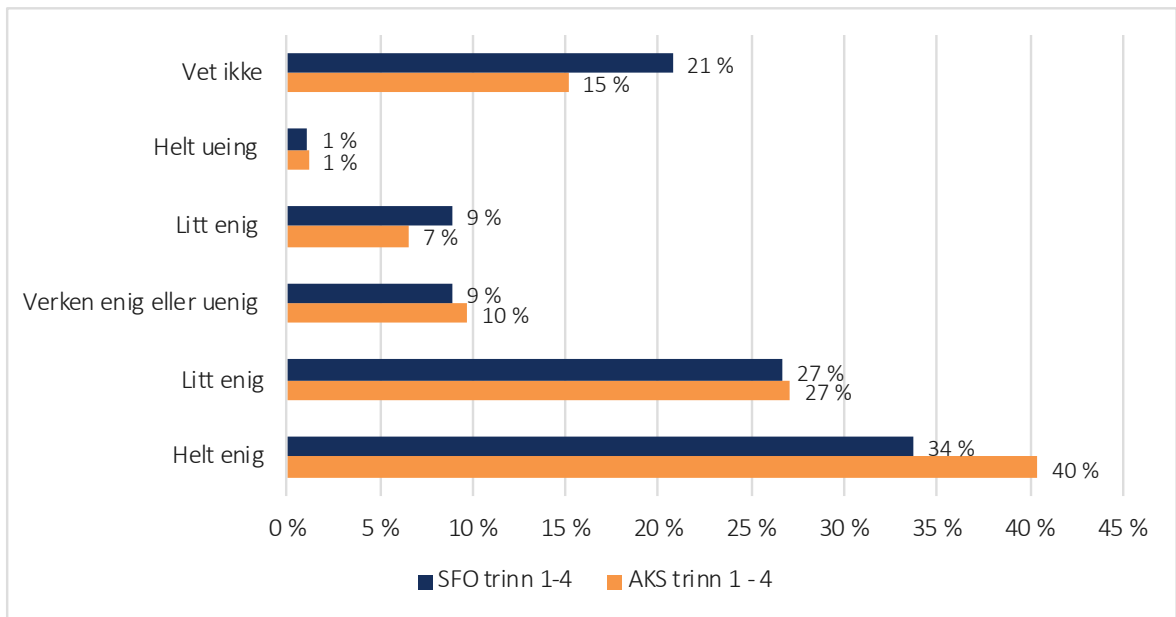
Vi har kartlagt det sosiale miljøet og hvorvidt det er rom for at barna får utviklet sine sosiale ferdigheter.

Et sentralt moment for å få videreutviklet sosiale ferdigheter er at voksne er til stede ved behov, gir barna omsorg og viser de respekt. Vi har fremsatt følgende påstander til foresatte og spurt hvor enig eller uenig de er i følgende utsagn:

- a. Barnet mitt har et godt forhold til de andre barna på SFO/AKS
- b. Barnet mitt har et godt forhold til de voksne på SFO/AKS
- c. De voksne på SFO/AKS sørger for at alle trives på AKS/SFO
- d. De voksne bidrar til å løse konflikter som oppstår mellom barna
- e. De voksne tar hensyn til at barna kan ha ulike behov
- f. Det er like regler for oppførsel på skole og SFO/AKS

Svarene for SFO/AKS var på om lag samme nivå på spørsmål a.-c i fjorårets undersøkelse. På spørsmål d. til f. er det en større andel foresatte med barn på AKS som gir uttrykk for at de er enige i påstanden. Figur 2.15 viser andelen foresatte som er enige i at de voksne tar hensyn til at barna kan ha ulike behov. Svarene samsvarer i stor grad med fjorårets undersøkelse på tross av at flere skoler er flyttet fra SFO til AKS-kategorien i årets undersøkelse.

Figur 2.15 Hvor enig er du i at de voksne tar hensyn til at barna kan ha ulike behov?

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

På spørsmål om det er nok voksne i AKS/SFO viser årets undersøkelse at det er flere AKS-foresatte enn SFO-foresatte som sier seg enige i dette. Det er også på dette punktet store variasjoner på tvers av AKS-skolene og SFO-skolene. Fritekstsvarene kan tyde på at skolene benytter ekstraressursene som er tilført ved innføringen av AKS noe forskjellig, og at de foresatte kan oppleve voksentettheten forskjellig. Dette har også sammenheng med kompetanse. Der de foresatte er tilfreds med de ansattes kompetanse, er det også en tendens til at de svarer at de er fornøyd med antall voksne.

I likhet med tidligere år rapportere foresatte at barna har fått nye venner på SFO/AKS. Vi finner en forskjell mellom AKS og SFO, men når vi kontrollerer for fremmedspråklig bakgrunn så forsvinner forskjellen. Dette indikerer at det i første rekke er foresatte med fremmedspråklig bakgrunn som rapporterer om nye venner, og at de er blitt kjent med barn og familier fra andre kulturer. Dette funnet bekrefter at deltagelse i SFO/AKS fungerer som et integreringstiltak.

2.4 Motvirke sosiale forskjeller

En tredje målsetting til aktivitetsskolen er å motvirke sosiale forskjeller. Vi skiller her mellom kvantitative og kvalitative mål på sosiale forskjeller. Vi ser i hovedsak på forskjeller i deltagelse, samt hva foresatte opplever at barna har lært.

I de to foregående devalueringene har vi brukt litt ulike metoder for å vurdere sannsynligheten for deltagelse i AKS/SFO. I den første devaluering brukte vi en lineær sannsynlighetsmodell der vi så på sannsynligheten for å delta på AKS eller SFO. Vi kontrollerte for hvorvidt det ble tilbudt AKS ved barnets klassetrinn eller ikke, hvorvidt barnet bodde i en husholdning med samlet bruttoinntekt under inntektsgrensen for friplass, og en interaksjon mellom hvorvidt AKS tilbys og inntektsvariabelen. Vi fant at barn fra lavinntektsfamilier hadde en større sannsynlighet for å delta i skolefritidsordningen dersom de hadde tilbud om AKS. Selv om det kan være forskjeller i kvalitet mellom de ulike ordningene, så var pris, eller rettere sagt at tilbudet var gratis for lavinntektsfamilier,

trolig en avgjørende forklaringsfaktor for høyere deltagelse fra lavinntektsfamilier ved AKS enn ved SFO.

En svakhet med analysen var at den kun inkluderte barn av foresatte som hadde besvart undersøkelsen, og som hadde oppgitt husstandens samlede bruttoinntekt. Vi har ikke informasjon om inntekt for de øvrige foresatte. Følgelig vet vi ikke hvorvidt utvalget for analysen var representativt for både lavinntektsfamilier og andre familier. Vi gjorde ikke tilsvarende analyse av for fjorårets undersøkelse. Dette fordi vi fremdeles kun hadde inntektsinformasjon om de som hadde oppgitt husstandens samlede bruttoinntekt, og fordi det fra skoleåret 2017/2018 ikke var noen forskjell mellom AKS og SFO med hensyn til inntektsgrense for friplass.

I fjorårets undersøkelse gjorde vi en deskriptiv analyse som vi også har reprodusert i år. Resultatene er forbausende like.

Vi finner at det blant de som har friplass, svarer om lag halvparten av SFO-foresatte at de ikke ville benyttet plassen dersom de hadde måtte betale, mens det er om lag 60 prosent AKS foresatte som svarer det samme. Dette ser noenlunde konstant ut gjennom de tre første årene. Svarene har sammenheng med vurderingen av kvaliteten på tilbudet. Som vist tidligere er det en større andel AKS-foresatte som oppgir at AKS er et godt tilbud som hovedgrunn til deltagelse enn SFO-foresatte. Flere av disse har svart at de ikke ville benyttet plassen dersom de hadde måtte betale for tilbudet.

2.4.1 Forskjell i læringsutbytte etter inntekt

I kapittel 2.3 så vi på forskjeller i læringsutbytte på tvers av SFO og AKS. Det kan også være forskjeller på tvers av barn innad i AKS/SFO. Vi ser her på forskjell i læringsutbytte mellom barn fra lavinntektsfamilier og barn fra de øvrige familiene.

Vi finner at det er foresatte fra lavinntektsgruppen som er mest tilbøyelige til å svare positivt på at barnet har hatt læringsutbytte av å delta på AKS/SFO. Videre bekrefter årets undersøkelse tidligere funn om at foresatte fra lavinntektsgruppen ved AKS er de som i størst grad svarer at barnet har hatt et læringsutbytte av deltagelse. AKS skiller seg særlig fra SFO med en stor andel foresatte fra lavinntektsgruppen som svarer positivt på at barnet har lært å snakke og uttrykke seg på norsk, og å forstå og bruke tall. Dette er viktige kompetanseområder med tanke på det videre skoleløpet, og kan også bidra til å redusere sannsynligheten for frafall på høyere trinn. Når det gjelder å lære seg å bruke digitale verktøy er det en større andel foresatte i gruppen middel- og høy inntekt ved AKS som mener at barnet har hatt et læringsutbytte enn det er i lavinntektsgruppen, men begge gruppene rapporterer om læringseffekt på dette området. Også dette funnet bekreftes i årets undersøkelse.

Vi finner også at lav inntekt korrelerer med innvandrerbakgrunn. Det er derfor vanskelig å vurdere om det er lav inntekt eller innvandrerbakgrunn som forklarer høyt læringsutbytte.

2.5 Bedre integrering

Vi bruker både såkalte «myke» og «harde» indikatorer for integrering (IMDi; Rambøll Management Consulting, 2010). Harde indikatorer er relativt enkle å kvantifisere, og vi bruker de foresattes rapporterte deltakerrate. De «myke» indikatorene er vanskeligere å kvantifisere, og involverer gjerne kvalitative data som tar for seg subjektive synspunkter. Vi har fokusert på de «myke» indikatorene i spørreundersøkelsen til de foresatte.

2.5.1 Deltagelse etter innvandrerbakgrunn

I spørreundersøkelsen har respondentene oppgitt hvorvidt de er født i Norge eller ikke. Dette gjør det mulig å sammenligne deltagelse blant barn med innvandrerbakgrunn med barn som ikke har innvandrerbakgrunn.

I den første devalueringen fant vi at barn med innvandrerbakgrunn hadde en lavere sannsynlighet for å delta i SFO/AKS enn barn som ikke hadde innvandrerbakgrunn. Forskjellen var på 22 prosentpoeng. I fjorårets undersøkelse finner vi at forskjellen i deltagelse mellom innvandrere og «ikke innvandrere» er redusert til seks prosentpoeng. Det er store variasjoner mellom de ulike skolene, både når det gjelder andel som har svart at de har innvandret og andelen «innvandret»/«ikke innvandre» med barn som deltar i SFO/AKS. I årets undersøkelse tenderer resultatene til nedgang sammenliknet med fjoråret, men endringen er ikke signifikant.

Skolene med lav deltagelse i SFO har en høy andel som deltar i IFO. Dersom vi regner disse i gruppen «deltar», blir forskjellen mellom deltagelse fra «innvandret» og «ikke innvandret» noe større. Vi ser også at landbakgrunn spiller en forskjell, og at landbakgrunn varierer mellom skolene. Skoler med høy deltagelse fra gruppen «innvandret», har også en høy andel innvandrere fra de nordiske landene, Polen og andre vest-europeiske land. Det er ingen systematiske forskjeller i deltagelse i hhv AKS og SFO fra disse landgruppene. For gruppen «innvandret med ikke vestlig bakgrunn», er det noe lavere deltagelse i SFO enn AKS. Denne forskjellen gjelder også for årets undersøkelse.

Årets undersøkelse bekrefter de tidligere undersøkelsene, men det er tendenser til noe økt deltagelse i SFO i områder som også har et IFO-tilbudet.

2.5.2 Læringsutbytte etter innvandrerbakgrunn

I avsnitt 2.4.1 så vi på forskjeller i læringsutbytte etter inntekt. Lav inntekt kan være korrelert med innvandrerbakgrunn. I dette avsnittet ser vi på læringsutbytte i gruppene «innvandret» og «ikke innvandret». Resultatene er basert på spørreundersøkelsen der det er respondentens oppgitte bakgrunn som definerer hvilken gruppe svaret plasseres i. Dersom den som besvarer undersøkelsen har innvandret til Norge, defineres barnet som innvandret selv om den andre foresatte er i gruppen ikke innvandret. Det er flere svakheter med denne måten å kategorisere på, men resultatene gir likevel en indikasjon på hvorvidt læringsutbytte varierer med innvandrerbakgrunn.

Årets undersøkelse bekrefter at gruppen innvandret i større grad enn gruppen ikke innvandret oppgir at barnet har lært å snakke og uttrykke seg på norsk. AKS har en noe større andel i innvandrergruppen som svarer positivt på denne påstanden enn SFO-foresatte med innvandrerbakgrunn, men forskjellen er liten (fire prosentpoeng). Dette viser at deltagelse i seg selv er viktig, men at innholdet også har betydning for læringsutbytte på dette området.

2.6 «Myke» indikatorer på integrering

I de myke indikatorene har vi fokusert på hvorvidt foresatte opplever at AKS-tilbudet er integrerende. Integreringen kan gjelde både de foresatte og barna, og vi har prøvd å fange opp begge deler i undersøkelsen.

En aktuell indikator for integrering av barn er i hvilken grad barna omgås med barn med annen bakgrunn enn dem selv, både gjennom AKS og utenom aktiviteter organisert av skolen.

Vi vender tilbake til spørsmålet om hvorvidt barna har fått nye venner. Dersom svaret er ja, har de fått et oppfølgingsspørsmål om noen av disse vennene, eller foreldrene deres, kommer fra et annet land enn respondentens familie. I de to fregående evalueringene fant vi at 87 prosent av foresatte med barn i AKS svarer at den nye vennene eller foreldrene kommer fra et annet land enn deres egen familie. Årets undersøkelse bekrefter at både AKS og SFO kan være integrerende, og bekrefter også fjorårets resultat. Gjennomsnittet for AKS har fallt som følge av at flere skoler nå er blitt AKS, men for den enkelte skole er det små årlige variasjoner.

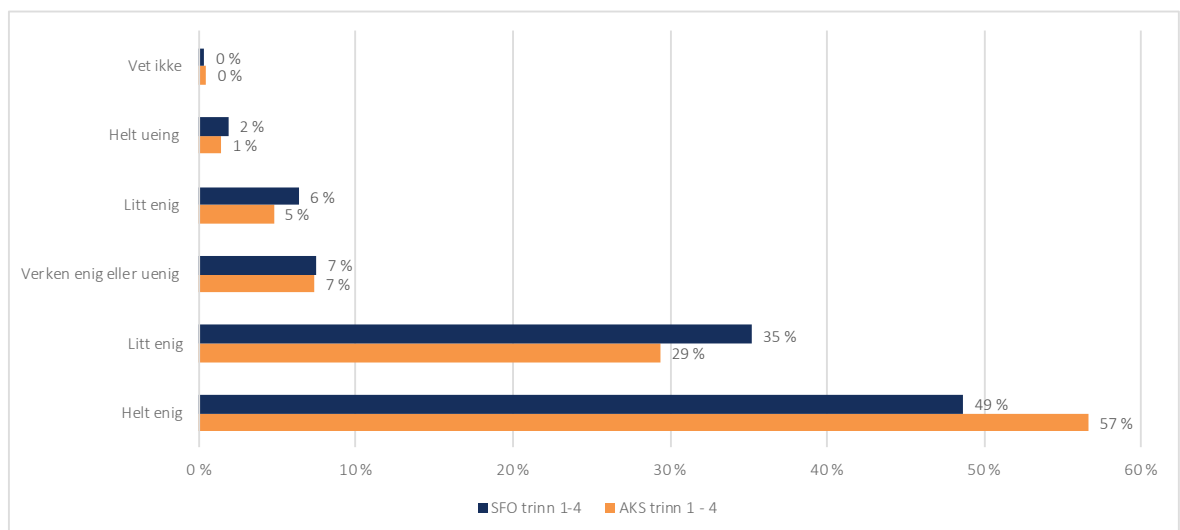
2.7 Trivsel og foresattes tilfredshet med ulike tiltak

Trivsel og foresattes tilfredshet med ulike tiltak som inngår i AKS, deriblant medarbeidernes kompetanse og mattilbudet, kan ha konsekvenser for måloppnåelse. Eksempelvis vil høy trivsel kunne føre til økt faglig utbytte.

I det følgende ser vi på barns trivsel, som rapportert av foresatte, hvorvidt foresatte er fornøyd med tilbudet, og hva de synes om de ansatte og mattilbudet.

Årets undersøkelse bekrefter at barna trives på AKS, og for de fleste skolene er det en større andel som oppgir at barnet trives enn ved de tidligere undersøkelsene. Variasjonen mellom skolene er større enn mellom AKS og SFO.

Figur 2.16 Hvor enig eller uenig er du i påstanden: Alt i alt er jeg/vi fornøyd med SFO/AKS. 1.-4. klasse

Kilde: Vista Analyse og Ideas2evindence

Alt i alt er det en økning i både tilfredsheten med AKS og SFO sammenliknet med fjorårets undersøkelse, med størst økning i tilfredshet med AKS (hhv 10 og 7 prosentpoeng). For skolene som har innført AKS i skoleåret 2018-2019 er den gjennomsnittlige økningen i andelen som svarer *helt enig* eller *litt enig* på 15 prosentpoeng mens tilsvarende økning for de gjenværende SFO-skolene er 11 prosentpoeng. Økningen i tilfredshet er signifikant, men forskjellen i økning mellom AKS og SFO er ikke signifikant.

Til sammenlikning viste den første undersøkelsen fra skoleåret 2016-2017 hhv 41 prosent og 35 prosent (76 prosent) på kategoriene *helt enig* og *litt enig* på påstanden om fornøydhets. Disse skolene, uavhengig av om de har innført AKS eller ikke, har i årets undersøkelse et gjennomsnitt på hele 52 prosent som er helt enige i påstanden om at de er fornøyde med tilbudet, og 33 prosent som er litt enige, noe som til sammen gir 85 prosent som er enige eller litt enige i at det er fornøyde med tilbudet. Dette bekrefter at innføringen av AKS har gitt et kvalitetsløft som verdsettes av foresatte.

2.7.1 Mattilbudet ved AKS

Vi har spurt de foresatte som har barn i AKS om de er fornøyd med mattilbudet. Totalt har 132 respondenter svart på dette spørsmålet i årets undersøkelse. Andelen på om lag 50 prosent holder seg også i årets undersøkelse. Mat er et tema som tas opp av mange i frisvarene.

De som ikke er tilfreds med mattilbudet viser til uro, at barna ikke får tid til å spise, eller at de ikke blir mette på to skiver brød som sies å være tilbudet på enkelte skoler.

2.8 Oppsummering

Brukerundersøkelsen fra det tredje året i innfasing av AKS bekrefter at AKS i større grad enn SFO bidrar til integrering. Barn fra lavinntektsfamilier og innvandrergupper oppgir størst læringseffekt av deltagelse. Høyinntektsgrupper uten innvandrerbakgrunn oppgir i liten grad noen vesentlige læringseffekter av AKS, men oppgir i likhet med øvrige grupper at barnet trives på AKS/SFO. De tre gjennomførte brukerundersøkelsene bygger opp under en konklusjon om at innføringen av AKS bidrar til bedre integrering og sosial utjevning.

Referanser

Drammen kommune. (2015 a). *Levekårsplan 2016-2019*. Bystyret.

Drammen kommune. (2016, 3 3). Innstilling til Bystyrekomite oppvekst og utdanning/Bystyret. *Saksframlegg 16/1159-1*.

Haugsbakken, H., Buland, T., Valento, M., & Molden, T. H. (2009). *Leksehjelp - Ingen tryllestav? Sluttrapport for evalueringen av Prosjekt leksehjelp*. SINTEF Teknologi og Samfunn.

Høydahl, E. (2014). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen i Drammen*. Statistisk sentralbyrå. Rapporter 2014/23.

IMDi; Rambøll Management Consulting. (2010). *Myke indikatorer for integrering – En komparativ kartlegging av surveyundersøkelser om tillit, tilhørighet og opplevd diskriminering*. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Nordahl, & Gjerustad. (2005). *Heldagsskolen. Kunnskapsstatus og forslag til videre forskning*. NOVA-rapport, 2005:35.

Rådmannen. (2016). *Områdesatsing i Drammen. Fjell 2020 - mot en bedre fremtid. Årsrapport 2016 - Prosjektnummer 203011 Områdestøtte til Fjell i Drammen*.

Vista Analyse. (2017). *Første helårsevaluering av aktivitetsskolen i Drammen*. Vista Analyse rapport 2017/15.

Vista Analyse. (2018). *Forsiktig på vei mot bedre intergrering og sosial utjevning. Andre heleårsevaluering av Aktivitetsskolen i Drammen*. Vista Analyse, rapport 2018/29.

Vedlegg

A Vedlegg Brukerundersøkelse til foresatte

1. Er barnet gutt eller jente?
 - a. Gutt
 - b. Jente

2. Går barnet på SFO/AKS?
 - a. Ja
 - b. Nei

3. Har du fått informasjon om SFO/AKS?
 - a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke

4. Hvordan fikk du informasjon om SFO/AKS? Velg ett eller flere av alternativene under.
 - a. Skriftlig informasjon fra skolen (påmeldingsskriv, ukeplan osv.)
 - b. Muntlig informasjon på foreldremøte
 - c. Muntlig informasjon fra kontaktlæreren
 - d. Fra barnehagen
 - e. Andre foreldre fortalte om det
 - f. Barnet fortalte om det
 - g. På andre måter, spesifiser: _____

5. Hvorfor går ikke barnet på SFO/AKS? Velg ett eller flere av alternativene under.
 - a. Jeg/vi vet for lite om SFO/AKS
 - b. Barnet deltar på annen organisert aktivitet (f.eks. IFO, Kulturskolen) på samme tid som SFO/AKS (før kl.17)
 - c. Barnet får tilsyn hjemme
 - d. Barnet har ikke behov for tilsyn etter skoleslutt
 - e. SFO/AKS er for dyrt
 - f. Jeg/vi liker ikke innholdet i SFO/AKS
 - g. Barnet ønsker ikke å gå på SFO/AKS
 - h. Andre grunner, spesifiser: _____

6. Hva skal til for at dere vil vurdere å benytte SFO/AKS? Velg ett eller flere av alternativene under.
 - a. Flere voksne/ansatte

- b. Bedre kompetanse blant de voksne/ansatte
 - c. Et annet aktivitetstilbud i SFO/AKS, spesifiser gjerne _____
 - d. Gratis SFO/AKS
 - e. Vi kommer ikke til å vurdere å benytte SFO/AKS. Skriv gjerne hvorfor: _____
7. Deltar barnet i noen organiserte fritidsaktiviteter?
- a. Ja
 - b. Nei
8. Hvorfor går barnet på SFO/AKS? Velg det alternativet som beskriver grunnen best.
- a. Jeg/vi ønsker at noen voksne har tilsyn med barnet etter skoleslutt
 - b. Jeg/vi synes SFO/AKS har et godt aktivitetstilbud
 - c. Jeg/vi ønsker at barnet skal bli bedre i norsk
 - d. Jeg/vi ønsker at barnet skal få hjelp med leksene
 - e. Barnet ønsker å gå på SFO/AKS
 - f. De fleste vennene til barnet går på SFO/AKS
 - g. Andre grunner, vennligst spesifiser _____
9. Hvor enig eller uenig er du i påstanden: Barnet mitt trives på SFO/AKS.
- a. Helt enig
 - b. Litt enig
 - c. Verken enig eller uenig
 - d. Litt uenig
 - e. Helt uenig
 - f. Vet ikke
10. Hva kan forbedres for å øke trivselen blant barna på SFO/AKS?
11. Har barnet venner på SFO/AKS?
12. Har barnet blitt bedre kjent med skolekamerater gjennom SFO/AKS?
13. Har barnet fått nye venner på SFO/AKS?
14. Har barnet besøkt, eller hatt besøk av, venner fra SFO/AKS hjemme?
15. Har SFO/AKS ført til at du har kommet i kontakt med foreldre du ellers ikke hadde vært i kontakt med?
- a. Ja
 - b. Nei
 - c. Vet ikke
16. Du har svart at barnet har fått nye venner på SFO/AKS.
- a. Kommer noen av disse vennene, eller foreldrene deres, fra et annet land enn din egen familie?
 - b. Kommer noen av disse vennene fra en familie dere ellers ikke hadde vært i kontakt med?
 - i. Helt enig
 - ii. Litt enig

- iii. Verken enig eller uenig
- iv. Litt uenig
- v. Helt uenig
- vi. Vet ikke

17. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om *det sosiale miljøet* på SFO/AKS?

- a. Barnet mitt har et godt forhold til de andre barna på SFO/AKS
- b. Barnet mitt har et godt forhold til de voksne på SFO/AKS
- c. De voksne på SFO/AKS sørger for at alle trives på SFO/AKS
- d. De voksne bidrar til å løse konflikter som oppstår mellom barna
- e. De voksne tar hensyn til at barna kan ha ulike behov
- f. Det er like regler for oppførsel på skole og SFO/AKS
 - i. Helt enig
 - ii. Litt enig
 - iii. Verken enig eller uenig
 - iv. Litt uenig
 - v. Helt uenig
 - vi. Vet ikke

18. Er du fornøyd med mattilbudet på SFO/AKS?

- a. Ja
- b. Nei
- c. Vet ikke

19. Du har svart at du er fornøyd med mattilbudet. Hva er du mest fornøyd med mattilbudet på SFO/AKS? Velg ett eller flere av alternativene under.

- a. Slipper å lage matpakke
- b. Maten er varm
- c. Variert kosthold
- d. Høytlesning under måltidet
- e. Annet, vennligst spesifiser: _____

20. Hvordan kan mattilbudet på SFO/AKS forbedres?

21. Gjør barnet lekser på SFO/AKS?

- a. Alltid
- b. Ofte
- c. Av og til
- d. Sjelden
- e. Aldri

22. Har barnet fått nye interesser, eller blitt mer interessert i noen av de følgende aktivitetene av å gå på SFO/AKS? Du kan velge flere alternativer.

- a. Lese
- b. Høre på lydbok
- c. Musikk, dans, teater
- d. Kunst og håndverk (tegning, maling, leire, strikking, sying, osv.)
- e. Idrett og fysisk aktivitet (organisert lek ute, ballspill, friidrett, gå tur...)

- f. Brettspill (sjakk, osv.)
- g. PC/i-pad
- h. Annet, vennligst spesifiser _____
- i. Nei
- j. Vet ikke

23. Har du inntrykk av at barnet lærer noe på SFO/AKS? Du kan velge flere alternativer.

- a. Ja, bruke digitale verktøy (f.eks. PC eller ipad)
- b. Ja, musikk, dans, teater
- c. Ja, kunst og håndverk (tegne, male, snekre, sy, osv.)
- d. Ja, å snakke/uttrykke seg (på norsk)
- e. Ja, å skrive (på norsk)
- f. Ja, å forstå og bruke tall (lære klokken, regne ut hva noe koster osv.)
- g. Ja, hun/han har lært _____
- h. Nei
- i. Vet ikke

24. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om *innholdet* på SFO/AKS?

- a. Det sosiale miljøet er godt
- b. Barna får nok tid til fri lek
- c. Barna får mulighet til å hente seg inn etter skoledagen
- d. Det er stor nok variasjon i aktivitetene
- e. Barnet mitt lærer noe av aktivitetene
- f. De voksne snakker godt norsk
- g. Det er sammenheng mellom det barna lærer på skolen og aktivitetene på SFO/AKS
- h. Tilbudet passer for alle barna ved skolen
 - i. Helt enig
 - ii. Litt enig
 - iii. Verken enig eller uenig
 - iv. Litt uenig
 - v. Helt uenig
 - vi. Vet ikke

25. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om *måten barn og foreldre blir møtt på* ved SFO/AKS?

- a. Det er mange nok voksne i forhold til antall barn
- b. Barna får god omsorg
- c. Barna blir møtt med respekt
- d. Foreldre blir møtt med respekt
- e. Foreldre får nok informasjon om det som skjer på SFO/AKS
- f. Foreldre blir tatt på alvor dersom de ikke er fornøyde
 - i. Helt enig
 - ii. Litt enig
 - iii. Verken enig eller uenig
 - iv. Litt uenig

- v. Helt uenig
- vi. Vet ikke

26. Hva bør SFO/AKS bli bedre på?

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstand om SFO/AKS?

Alt i alt er jeg/vi fornøyd med SFO/AKS?

- i. Helt enig
- ii. Litt enig
- iii. Verken enig eller uenig
- iv. Litt uenig
- v. Helt uenig
- vi. Vet ikke

27. Betaler du fullpris på SFO/AKS?

- a. Ja
- b. Nei

28. Ville du benyttet deg av AKS/SFO dersom du måtte betale fullpris?

Til slutt vil vi be deg om å svare på noen spørsmål om deg og familien din.

29. Er du mor eller far til barnet?

- a. Mor
- b. Far
- c. Annen omsorgsperson

30. Hva er din høyeste fullførte skolegang?

- a. Ikke fullført grunnskole
- b. Grunnskole (10-årig grunnskole, 7-årig folkeskole eller lignende)
- c. Videregående utdanning (Allmennfag, yrkesskole eller annet)
- d. Fagutdanning/yrkesutdanning/fagbrev/videregående yrkesfaglig utdanning
- e. Universitets-/høgskoleutdanning med inntil 4 års varighet
- f. Universitets-/høgskoleutdanning med mer enn 4 års varighet

31. Hva er din hovedkilde til livsopphold?

- a. Inntektsgivende arbeid, heltid
- b. Inntektsgivende arbeid, deltid
- c. Selvstendig næringsdrivende
- d. Alderspensjonist
- e. For tiden arbeidsledig/arbeidstrygd
- f. Annen type trygd
- g. Elev, student
- h. Hjemmeværende/husarbeid i hjemmet
- i. Annet

32. Hva er mors høyeste fullførte skolegang?

- a. Ikke fullført grunnskole
 - b. Grunnskole (10-årig grunnskole, 7-årig folkeskole eller lignende)
 - c. Videregående utdanning (Allmennfag, yrkesskole eller annet)
 - d. Fagutdanning/yrkesutdanning/fagbrev/videregående yrkesfaglig utdanning
 - e. Universitets-/høgskoleutdanning med inntil 4 års varighet
 - f. Universitets-/høgskoleutdanning med mer enn 4 års varighet
33. Hva er fars høyeste fullførte skolegang?
- a. Ikke fullført grunnskole
 - b. Grunnskole (10-årig grunnskole, 7-årig folkeskole eller lignende)
 - c. Videregående utdanning (Allmennfag, yrkesskole eller annet)
 - d. Fagutdanning/yrkesutdanning/fagbrev/videregående yrkesfaglig utdanning
 - e. Universitets-/høgskoleutdanning med inntil 4 års varighet
 - f. Universitets-/høgskoleutdanning med mer enn 4 års varighet
34. Hva er mors hovedkilde til livsopphold?
- a. Inntektsgivende arbeid, heltid
 - b. Inntektsgivende arbeid, deltid
 - c. Selvstendig næringsdrivende
 - d. Alderspensjonist
 - e. For tiden arbeidsledig/arbeidstrygd
 - f. Annen type trygd
 - g. Elev, student
 - h. Hjemmeværende/husarbeid i hjemmet
 - i. Annet
35. Hva er fars hovedkilde til livsopphold?
- a. Inntektsgivende arbeid, heltid
 - b. Inntektsgivende arbeid, deltid
 - c. Selvstendig næringsdrivende
 - d. Alderspensjonist
 - e. For tiden arbeidsledig/arbeidstrygd
 - f. Annen type trygd
 - g. Elev, student
 - h. Hjemmeværende/husarbeid i hjemmet
 - i. Annet
36. Hva vil du anslå at husstandens samlede brutto inntekt var i 2018? Det vil si all samlet inntekt i husstanden før skatten er trukket fra.
- a. Inntil 257 000 kr
 - b. 257 001 – 462.000 kr
 - c. 462.001 - 600.000 kr
 - d. 600.001 - 800.000 kr
 - e. 800.001 – 1.000.000 kr

- f. 1.000.001 – 1.200.000 kr
- g. 1.200.001 – 1.400.000 kr
- h. 1.400.001 – 1.600.000 kr
- i. Mer enn 1.600.000 kr
- j. Ønsker ikke å oppgi
- k. Vet ikke

37. Hvor mange bor det i husstanden din? Skriv inn et tall (ikke bokstaver).

38. Hvor mange barn under 18 år bor i husstanden? Skriv inn et tall (ikke bokstaver).

39. Er det vanligvis noen hjemme hos dere som kan passe på barnet/barna etter skoletid? Velg ett eller flere av alternativene under.

- a. Ja, mor er vanligvis hjemme
- b. Ja, far er vanligvis hjemme
- c. Ja, eldre søsken er vanligvis hjemme
- d. Ja, andre familiemedlemmer er vanligvis hjemme
- e. Ja, andre, vennligst noter _____
- f. Nei

40. Dersom du har innvandret til Norge, ber vi deg oppgi hvilket land du har innvandret fra. Velg fra listen her:

41. Hvor mange år har du bodd i Norge? Skriv inn et tall (ikke bokstaver).

42. Hvilket språk snakker dere mest hjemme?

- a. Engelsk
- b. Tyrkisk
- c. Kurmanji
- d. Sorani
- e. Polsk
- f. Arabisk
- g. Urdu
- h. Dari
- i. Pashto
- j. Somali
- k. Albansk
- l. Serbisk
- m. Litauisk
- n. Russisk
- o. Amharisk
- p. Annet, vennligst spesifiser: _____

B Responsrate og frafall

Responsrate brukerundersøkelse blant foresatte

skole	Fullført	Antall.mulige	Responsrate
Aronsløkka	104	228	45.6 %
Bragernes	91	181	50.3 %
Brandengen	138	296	46.6 %
Danvik	93	195	47.7 %
Fjell	97	269	36.1 %
Gulskogen	93	178	52.2 %
Hallermoen	125	229	54.6 %
Konnerud	121	251	48.2 %
Rødskog	49	118	41.5 %
Skoger	40	90	44.4 %
Vestbygda	62	136	45.6 %
Øren	140	296	47.3 %
Åskollen	112	255	43.9 %
Åssiden	101	180	56.1 %
TOTAL	1366	2902	47.1 %

Frafallsanalyse

skole	Frafall	Mottatt undersøkelsen	frafallsrate
Aronsløkka	8	228	3,5 %
Bragernes	6	181	3,3 %
Brandengen	12	296	4,1 %
Danvik	4	195	2,1 %
Fjell	10	269	3,7 %
Gulskogen	4	178	2,2 %
Hallermoen	0	229	0,0 %
Konnerud	5	251	2,0 %
Rødskog	2	118	1,7 %
Skoger	2	90	2,2 %
Vestbygda	1	136	0,7 %
Øren	10	296	3,4 %
Åskollen	5	255	2,0 %
Åssiden	17	180	9,4 %

Årsak til frafall

- Ugyldig mail: 86
- Avmeldt under feltperioden: 4
- Frafall før ferdigstilling av respondentdatabasen (ikke med i statistikken over)
- Ingen epost: 57
- Avmeldt i en tidligere runde: 3

C Vedlegg: Tiltaksskoler og kontrollskoler

Måling	Tiltaksskoler		Kontrollskoler	
	Skole	Trinn	Skole	Trinn
Nullpunktmåling første helårsevaluering (april 2017)	Fjell	1.	Fjell	2.-4.
	Brandengen	1.	Brandengen	2.-4.
			Åssiden	1.-4.
			Aronsløkka	1.-4.
			Øren	1.-4.
			Bragernes	1.-4.
			Gulskogen	1.-4.
			Rødskog	1.-4.
			Konnerud	1.-4.
			Vestbygda	1.-4.
			Hallermoen	1.-4.
			Danvik	1.-4.
			Åskollen	1.-4.
			Skoger	1.-4.
			Frydenhaug	1.-4.
Andre helårsevaluering (april 2018)	Fjell	1.-4.	Åssiden	1.-4.
	Brandengen	1.-4.	Aronsløkka	1.-4.
			Øren	1.-4.
			Bragernes	1.-4.
			Gulskogen	1.-4.
			Rødskog	1.-4.
			Konnerud	1.-4.
			Vestbygda	1.-4.
			Hallermoen	1.-4.
			Danvik	1.-4.
			Åskollen	1.-4.

			Skoger	1.-4.
			Frydenhaug	1.-4.
Tredje helårsevaluering (april 2019)	Fjell	1.-4.	Konnerud	1.-4.
	Brandengen	1.-4.	Vestbygda	1.-4.
	Åssiden	1.-4.	Hallermoen	1.-4.
	Aronsløkka	1.-4.	Danvik	1.-4.
	Øren	1.-4.	Åskollen	1.-4.
	Bragernes	1.-4.	Skoger	1.-4.
	Gulskogen	1.-4.	Frydenhaug	1.-4.
	Rødskog	1.-4.		
Sluttevaluering (april 2020)	Fjell	1.-4.		
	Brandengen	1.-4.		
	Åssiden	1.-4.		
	Aronsløkka	1.-4.		
	Øren	1.-4.		
	Bragernes	1.-4.		
	Gulskogen	1.-4.		
	Rødskog	1.-4.		
	Konnerud	1.-4.		
	Vestbygda	1.-4.		
	Hallermoen	1.-4.		
	Danvik	1.-4.		
	Åskollen	1.-4.		
	Skoger	1.-4.		
	Frydenhaug	1.-4.		

AKS inkluderer og gir læringsutbytte

VISTA
ANALYSE

Vista Analyse AS
Meltzersgate 4
0257 Oslo

post@vista-analyse.no
www.vista-analyse.no